

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí



Bakalářská práce

**Financování územní samosprávy v České republice –
případová studie obce Třebosice**

Michal Jelínek

© 2022 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Michal Jelínek

Veřejná správa a regionální rozvoj – c.v. Hradec Králové

Název práce

Financování územní samosprávy v České republice – případová studie vybrané obce

Název anglicky

Financing of local self-government in the Czech Republic – a case study of a selected municipality

Cíle práce

Cílem bakalářské práce bude analýza procesu při financování veřejného sektoru. Zejména územních samosprávních celků, možnosti a zdroje získávání finančních prostředků a to nejen ze státního rozpočtu, ale i získávání dotací z různých dotačních programů či grantů, případně další nedaňové a kapitálové příjmy.

Následně bude provedena případová studie obce Třebosice, u které bude zjišťován způsob všech druhů financování obce, její problematika a efektivita využití získaných finančních prostředků. Dále bude zhodnocen vývoj obce za posledních pět let.

Metodika

V bakalářské práci budou nejprve vysvětleny základní pojmy související s financováním územních samosprávních celků, legislativa, na základě které samosprávní celky získávají finanční prostředky a problematika při jejich financování. Poté bude krátce představena obec Třebosice, která je objektem případové studie. Následně budou analyzovány veškeré příjmy a výdaje dané obce za určité účetní období, zejména rozpočty. Zdrojem dat budou zejména informace z Českého statistického úřadu a data poskytnutá přímo obcí. Bude zhodnoceno, jakým způsobem a jak efektivně obec získává finanční prostředky a jak s nimi hospodaří. Na závěr budou navržena opatření, která by případně ještě více mohla pomoci v rozkvětu obce.

Doporučený rozsah práce

30-40

Klíčová slova

veřejná správa, státní správa, samospráva, příjmy, výdaje, hospodaření

Doporučené zdroje informací

BOHÁČ, R. *Daňové příjmy veřejných rozpočtů v České republice*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. ISBN 978-80-7478-045-5.

MARKOVÁ, H. – BOHÁČ, R. *Rozpočtové právo*. Praha: C.H. Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-598-8.

NAHODIL, F. *Veřejná správa a financování veřejného sektoru*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-536-4.

PEKOVÁ, J.–JETMAR, M.–TOTH, P. *Veřejný sektor, teorie a praxe v ČR*, 2019. ISBN 978-80-7598-209-4

PEKOVÁ, J. – PILNÝ, J. – JETMAR, M. *Veřejný sektor – řízení a financování*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-936-4.

Předběžný termín obhajoby

2022/23 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Sylvie Kobzev Kotásková, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 10. 11. 2022

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 24. 11. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 05. 03. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Financování územní samosprávy v České republice – případová studie obce Třebosice" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 14. 3. 2023

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Ing. Sylvii Kobzev Kotáskové, Ph.D., za její odbornou pomoc, konzultace a návrhy při zpracování mé bakalářské práce. Dále bych chtěl poděkovat také celé své rodině a přátelům, kteří mě ve studiu podporovali a věřili ve mě, i když to mnohdy nebylo jednoduché.

Financování územní samosprávy v České republice – případová studie obce Třebosice

Abstrakt

Tato bakalářská práce je zaměřena na financování územní samosprávy, konkrétně na případovou studii obce Třebosice. Cílem této práce je relevantní posouzení a zhodnocení celkového hospodaření obce, a to v desetiletém časovém období 2012–2021.

Bakalářská práce je členěna do dvou hlavních částí, na část teoretickou a na část praktickou. Část teoretická se zabývá vysvětlením základních pojmů, které souvisí s územní samosprávou, správou jako takovou či obcí, jako základním územním celkem. Tato část čerpá z platných zákonů, legislativy a dále z odborných publikací zabývajících se tímto tématem. V části praktické je nejprve představena obec, její geografie, demografie apod. Poté jsou provedeny obsahové a finanční analýzy jednotlivých částí příjmů a výdajů, hospodářského výsledku či majetku obce za sledované období 2012-2021.

Závěr práce shrnuje výsledky provedených analýz, díky kterým je zjištěno, že obec dobře hospodaří se svým majetkem, nemá žádné úvěry a dokáže efektivně využívat získané finanční prostředky pro další rozvoj obce a spokojenost svých občanů. Na základě provedených analýz je však také navrhnuo, aby obec část svého krátkodobého finančního majetku uložila na termínované vklady či účty, které nabízejí nějaké procentuální zhodnocení vložených prostředků.

Klíčová slova: veřejná správa, státní správa, samospráva, obec, hospodaření obce, financování, rozvaha, příjmy, výdaje

Financing of Local Government in the Czech Republic - Case Study of the Municipality of Třebosice

Abstract

This bachelor's thesis is focused on the financing of territorial self-government, specifically on the case study of the municipality of Třebosice. The goal of this work is a relevant assessment and evaluation of the overall economy of the municipality, in the ten-year time period 2012-2021.

The bachelor thesis is divided into two main parts, the theoretical part and the practical part. The theoretical part deals with the explanation of basic concepts related to territorial self-government, administration as such or municipality, as a basic territorial unit. This part draws from valid laws, legislation and also from professional publications dealing with this topic. In the practical part, the municipality, its geography, demography, etc. are first presented. Then content and financial analyzes of individual parts of income and expenditure, economic result or property of the municipality for the monitored period 2012-2021 are carried out.

The conclusion of the thesis summarizes the results of the analyzes carried out, thanks to which it is established that the municipality manages its property well, has no loans and is able to effectively use the funds obtained for the further development of the municipality and the satisfaction of its citizens. However, on the basis of the analyzes carried out, it is also suggested that the municipality deposit part of its short-term financial assets in time deposits or accounts that offer some percentage appreciation.

Keywords: public administration, state administration, self-government, municipality, management of the municipality, financing, balance sheet, income, expenditure

Obsah

1 Úvod.....	7
2 Cíle práce a metodika	9
2.1 Cíl práce	9
2.2 Metodika	9
3 Teoretická východiska	10
3.1 správa a její dělení (SS a samospráva Veřejná)	10
3.1.1 Státní správa	10
3.1.2 Samospráva	13
3.1.3 Struktura samosprávy před rokem 1989 (národní výbory, okresní úřady, krajské úřady).....	17
3.1.4 Dobrá správa v dokumentech Rady Evropy Rec (2007) 7 o dobré veřejné správě 18	
3.2 Financování obcí	19
3.2.1 Hospodaření obce	19
3.2.2 Metody sestavování rozpočtů	20
3.2.3 Místní rozpočty.....	20
3.2.4 Legální vymezení místních rozpočtů.....	21
3.2.5 Příjmy rozpočtů obcí a krajů	22
3.2.6 Výdaje rozpočtů obcí a krajů.....	24
4 Vlastní práce	27
4.1 Obec Třebosice.....	27
4.2 Historie	27
4.2.1 Historický vývoj voleb	28
4.3 Geografie.....	29
4.4 Občanská vybavenost.....	30
4.5 Demografie.....	31
4.6 Nová bytová výstavba	32
4.1.1 Příjmy obce Třebosice.....	33
4.1.2 Výdaje obce Třebosice	37
4.1.3 Hospodářský výsledek obce Třebosice	39
4.1.4 Majetek obce Třebosice	39
5 Výsledky a diskuse	42
6 Závěr.....	44
7 Seznam použitých zdrojů	46
8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk	49
Seznam obrázků	49

Seznam tabulek	49
Seznam použitých zkratk.....	49
Přílohy.....	50
Příloha 1 – Vybrané ukazatele regionu soudržnosti NUTS2 Severovýchod za období 2018–2020.....	51
Příloha 2 – Schéma rozpočtového určení daní od 1. 1. 2022.....	52
Příloha 3 – ROZVAHA – aktiva obce Třebosice v letech 2012-2021.....	53
Příloha 4 – ROZVAHA – pasiva obce Třebosice v letech 2012-2021.....	54

1 Úvod

Obec je základní územní samosprávný celek, který se rozkládá na jednom nebo několika katastrálních územích státu. Obec plní samostatnou působnost obce v záležitostech, o kterých může samostatně rozhodovat, a které jsou stanoveny zákonem. Zákon o obcích 128/2000 Sb. umožňuje, že se obce mohou slučovat nebo rozdělovat na základě obecního referenda. Obec je územním samosprávním celkem, kde společenství občanů má právo na samosprávu, právo samostatně se rozhodovat ve věcech veřejné správy a územní samosprávy. Obec vykonává veřejnou správu v samostatné působnosti. Jsou zde volené orgány obce, které rozhodují za občana ve prospěch dalších občanů (Peková, Pilný, Jetmar, 2012).

Zákon o obcích 128/2000 Sb. rozlišuje **základní druhy obcí**:

obce, které nejsou městy. Jedná se o obce, které mají méně jak 3 000 obyvatel. Obec je samostatně spravována zastupitelstvem obce, které je voleno veřejnou volbou. Orgánem obce je již zmíněné zastupitelstvo a dalšími orgány obce jsou rada obce, starosta atd.

města, která získala status města před rokem 1954, města s nabytím účinnosti zákona o obcích v roce 2021 a počtem obyvatel nad 3 000. Městem se stane obec, která má alespoň 3 000 obyvatel, a to na základě podaného návrhu předsedy Poslanecké sněmovny a po vyjádření vlády. Město je také samostatně spravováno zastupitelstvem města a dalšími orgány města je starosta, rada města, městský úřad a další orgány města.

Městysy neboli typy obcí významně stojící mezi městem a vsí. Obec se stane městysem na základě podaného návrhu předsedy Poslanecké sněmovny a po vyjádření vlády. Městyse v minulosti plnily role spádového města pro okolní vesnice. Městys je samostatně spravován zastupitelstvem městyse a dalšími orgány městyse je starosta, rada městyse, úřad městyse a zvláštní orgány městyse (Zákon o obcích č. 128/2000 Sb.).

statutární města, zde zastupitelstvo schvaluje status města, ustanovení, že území města se rozdělí na městské obvody nebo městské části. Rozdělení měst se schvaluje přijetím obecně závazné vyhlášky. Statutární města mají zároveň postavení pověřených obecních úřadů. Velká část statutárních měst je současně sídlem krajských úřadů. Statutární města jsou Kladno, Mladá Boleslav, České Budějovice, Plzeň, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, Teplice, Most, Liberec, Hradec Králové, Pardubice, Jihlava, Brno, Zlín, Olomouc, Ostrava, Opava, Přerov, Chomutov, Děčín, Frýdek-Místek, Havlíčkův Brod a Karviná.

hlavní město Praha, je členěné na městské části (Zákon o obcích č. 128/2000 Sb.).

Všechny výše zmíněné samosprávné celky, by měly usilovat o to, aby plnily svoji funkci, sdružovat obyvatele, rozvíjet se, rozrůstat se, pokud je to možné či žádoucí, zajišťovat dobrou

finanční prosperitu, zkrátka plnit veškeré sociální aspekty tak, aby byli příslušní obyvatelé v dané obci spokojeni.

Financování menších obcí jistě není tak obsáhlé, jako ve větších územních celcích, jako jsou městyse či velká města ale i toto financování má svá úskalí. Proto jsem si pro svoji bakalářskou práci „Financování územní samosprávy“ vybral malou obec Třebosice, která má 250 obyvatel a která se nachází cca 6 km od města Pardubice. Práce je rozdělena na tři části. Na část teoretickou, která seznamuje a vysvětluje základní pojmy týkající se územní samosprávy a správy, dále na část praktickou, ve které je provedena analýza více faktorů, které mají vliv na hospodaření a celkový stav obce, a to v časovém období 2012–2021. V závěru práce je na základě proběhlé analýzy provedeno zhodnocení kompletního hospodaření obce, předpoklady pro další rozvoj a případné návrhy na zjištěné problémy či nedostatky (Zákon o obcích č. 128/2000 Sb.).

2 Cíle práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem této bakalářské práce, která se věnuje oblasti územní samosprávy, je relevantní posouzení hospodaření obce Třebosice, a to v desetiletém časovém období, v letech 2012 až 2021. Obec jako základní územní celek má více zdrojů financování. Bude tedy provedena analýza příjmové a výdajové stránky rozpočtu obce, kde budou tyto finanční položky postupně popsány a rozebrány. Na závěr bude provedeno celkové zhodnocení hospodaření a vývoje obce. Dále budou navržena doporučení, která by mohla vést k lepšímu hospodaření obce Třebosice. Tato práce je rozdělena na dvě části, a to na část teoretickou a část praktickou.

2.2 Metodika

Úkolem teoretické části je vysvětlení základních pojmů, které souvisí se samosprávou jako celkem ale také s územní samosprávou či s obcí, která je základním územním samosprávným celkem. Druhá část praktická má za hlavní úkol provedení celkové analýzy na základě více ukazatelů, které mají vypovídající schopnosti ohledně financování a hospodářského stavu obce Třebosice. V této části je čerpáno převážně z veřejně přístupných zdrojů, jako jsou portály informačního systému Ministerstva financí MONITOR, který jako specializovaný informační portál Ministerstva financí umožňuje veřejnosti přístup k účetním a rozpočtovým informacím ze všech úrovní samosprávy a státní správy. Dále z informačního systému Českého statistického úřadu, který je úředním orgánem státní správy ČR, který na základě získaných údajů vytváří statistické informace o ekologickém, demografickém a ekonomickém vývoji České republiky a jejich částí. Dále také bylo čerpáno z oficiálních stránek obce, jejich účetních rozvah apod.

Praktickou část tvoří analýza, která je zpracovaná jako případová studie obce Třebosice, skládá se z vytvořených grafů a tabulek, které mají jasnou spojitost s financováním a hospodařením majetku obce Třebosice. Tabulky a grafy porovnávají vývoj příjmové a výdajové stránky obecního rozpočtu za předem dané časové období, dále jejich jednotlivé podskupiny, počet obyvatel či vývoj celkového majetku obce. Každá tabulka či graf obsahuje vysvětlení a popis vývoje, výrazného výkyvu apod. Na základě provedených analýz je vytvořen závěr, který hodnotí, jak si vede obec v oblasti obecního rozpočtu, jestli její příjmy a výdaje jsou odůvodnitelné či jaký potenciál má obec k dalšímu rozvoji.

3 Teoretická východiska

3.1 správa a její dělení (SS a samospráva Veřejná)

Veřejná správa je správa veřejných záležitostí, která souvisí s poskytováním veřejných služeb, ve veřejném zájmu. Tato činnost je vykonávána přímo státem, který ji může dále delegovat na jiné subjekty. Jde o výkon veřejné moci ve státě, kterou disponuje v první řadě sám stát a dále ji může delegovat na další subjekty pověřené jejím výkonem. Cílem veřejné správy je spravovat veřejné věci, poskytovat kvalitní veřejné služby ve prospěch občanů s následným zapojením občanů do této činnosti. Prioritou veřejné správy **není zisk**. Případný zisk je vložen z velké části zpět do organizace. Veřejná správa dále jen VS se v České republice dělí na **státní správu a samosprávu** (Zákon o obcích č. 128/2000 Sb.).

3.1.1 Státní správa

Státní správa je činnost státu prováděná přímo státními orgány nebo jinými orgány, na které stát přenesl výkon státní správy v daném rozsahu. Je zde vztah nadřízenosti a podřízenosti. Státní správu vykonávají obce v rámci přenesené působnosti. Činnost státní správy je zakotvena v Ústavě České republiky. Právní zázemí pro chod státní správy je tvořeno ústavními a ostatními právními předpisy. *Vláda České republiky není představitelem státní správy*. Státní správu dále jen SS v České republice můžeme rozdělit podle hlediska působnosti na ústřední státní správu a územní státní správu (Zákon o obcích č. 128/2000 Sb.).

Ústřední státní správu vykonává svou působnost na celém území státu, připravuje návrhy zákonů, vydává vlastní právní předpisy. Vykonává dozor nad činností podřízených úřadů (Kompetenční zákon č. 2/1969 Sb.).

Prezident jako hlavní představitel státu je současně vrcholným velitelem ozbrojených sil. Jedná se o monokratický orgán. Volba prezidenta republiky se koná tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva, a to od roku 2012, lze tedy říci, že si prezidenta opravdu zvolil lid. Funkční období prezidenta republiky je 5 let může se jím stát občan České republiky s minimálním věkem 40 let. Prezident republiky nemůže být zvolen více než dvakrát za sebou. Z výkonu své funkce není odpovědný s výjimkou velezrady a hrubého porušení Ústavy nebo jiné součástí ústavního pořádku (Pražský hrad, 2023).

Prezident republiky

- a) jmenuje a odvolává předsedu a další členy vlády a přijímá jejich demisi, odvolává vládu a přijímá její demisi,
- b) svolává zasedání Poslanecké sněmovny,
- c) rozpouští Poslaneckou sněmovnu,
- d) pověřuje vládu, jejíž demisi přijal nebo kterou odvolal, vykonáváním jejích funkcí prozatímně až do jmenování nové vlády,
- e) jmenuje soudce Ústavního soudu, jeho předsedu a místopředsedy,
- f) jmenuje ze soudců předsedu a místopředsedy Nejvyššího soudu,
- g) odpouští a zmírňuje tresty uložené soudem a zahlazuje odsouzení,
- h) má právo vrátit Parlamentu přijatý zákon s výjimkou zákona ústavního,
- i) podepisuje zákony,
- j) jmenuje prezidenta a viceprezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu,
- k) jmenuje členy Bankovní rady České národní banky (Pražský hrad, 2023).

Úřad vlády je vrcholným orgánem výkonné moci. Jedná se o kolegiální orgán složený z ministrů, místopředsedů vlády a předsedy vlády. Vláda je odpovědná Poslanecké sněmovně, je jmenována prezidentem republiky pro určité resorty. Vláda přijímá a ruší zákony, podílí se na koncepci sociální politiky státu (Vláda ČR, 2023).

Ministerstva jsou definována, jako ústřední správní úřad s dílčí věcnou působností. Jedná se o monokratický orgán. Působnost se přisuzuje úřadu, výkon působnosti pak ministři. Ministr může svou pravomoc v dílčích otázkách delegovat na jednotlivé představitele útvarů ministerstva. Ministr je jmenován/odvolán prezidentem republiky, a to na návrh předsedy vlády. Ministři zůstávají politická odpovědnost za jednání svých podřízených. Ministři jako členové vlády se zodpovídají Poslanecké sněmovně, mají povinnost se osobně zúčastnit schůze Poslanecké sněmovny. Někdy ale některý z členů vlády své ministerstvo nemá, následně je brán jako „ministr bez portfeje“, tedy ministr bez ministerstva. Ministerstva jsou zřízena zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky (dále též „kompetenční zákon“). Aktuálně v České republice působí tyto ústřední orgány státní správy, v jejichž čele je člen vlády: (Kompetenční zákon č. 2/1969 Sb.).

1. Ministerstvo financí,
2. Ministerstvo zahraničních věcí,

3. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy,
4. Ministerstvo kultury,
5. Ministerstvo práce a sociálních věcí,
6. Ministerstvo zdravotnictví,
7. Ministerstvo spravedlnosti,
8. Ministerstvo vnitra,
9. Ministerstvo průmyslu a obchodu,
10. Ministerstvo pro místní rozvoj,
11. Ministerstvo zemědělství,
12. Ministerstvo obrany,
13. Ministerstvo dopravy,
14. Ministerstvo životního prostředí (Vláda ČR, 2023).

Od 17. prosince 2021 má Česká republika 3 ministry bez portfeje:

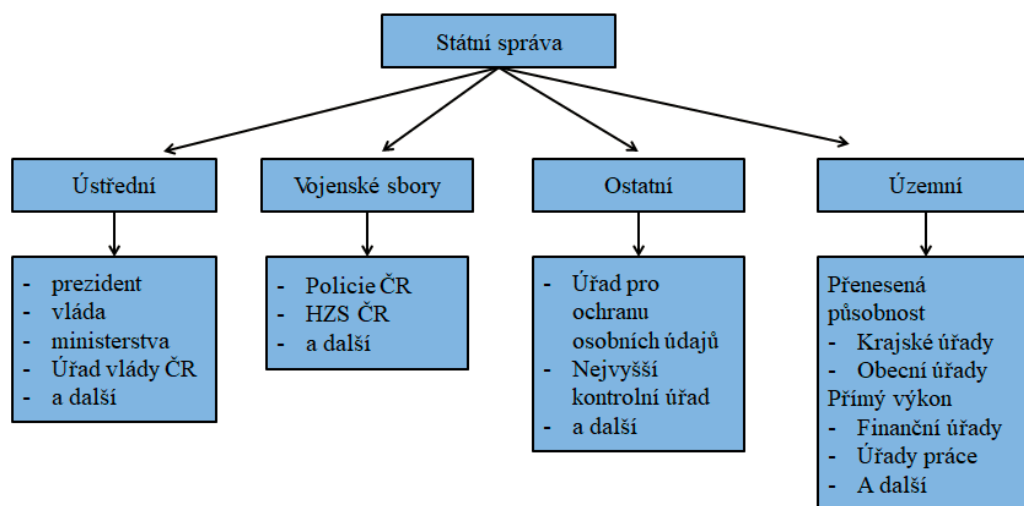
- Helena Langšádlová – ministryně pro vědu, výzkum a inovace.
- Mikuláš Bek – ministr pro evropské záležitosti.
- Michal Šalamoun – ministr pro legislativu (Vláda ČR, 2023).

Úřad vlády ČR plní funkci poradní, pracovní úkoly spojené s odborným, organizačním a technickým zabezpečením činnosti vlády, jejích orgánů, členů vlády, kteří nejsou pověřeni řízením ministerstva (ministr bez portfeje) nebo dalšího úřadu (Vláda ČR, 2023).

Jiné ústřední správní úřady nemají charakter politického úřadu, v čele je vládou jmenovaný předseda. Předmětem činnosti těchto úřadů je agenda odborně technického charakteru. Na základě zákonného zmocnění vydávají obecně závazné předpisy a nejsou podřízené ministerstvu. Jsou odpovědny vládě. Spolu s ministerstvy tvoří ústřední státní správu:

1. Český statistický úřad,
2. Český úřad zeměměřický a katastrální,
3. Český báňský úřad,
4. Úřad průmyslového vlastnictví,
5. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže,
6. Správa státních hmotných rezerv,
7. Státní úřad pro jadernou bezpečnost,
8. Národní bezpečnostní úřad,

9. Energetický regulační úřad,
10. Úřad vlády České republiky,
11. Český telekomunikační úřad (Vláda ČR, 2023).



Obrázek 1: Struktura Státní správy v ČR, Zdroj: Vlastní zpracování

3.1.2 Samospráva

Samospráva České republiky, dále ČR je spravována vedle profesních komor, veřejných vysokých škol a ostatních samosprávných či částečně samosprávných organizací, představuje zejména obecní a krajské zřízení – územní samospráva. Samospráva představuje vedle SS druhý veliký subsystém VS, je řízena a vykonávána specifickými orgány odlišnými od státu. (Management Mania, Series Management).

Samospráva v České republice je dělena na:

A) Zájmovou – jedná se o veřejnoprávní korporace (právnícké osoby) na bázi povinného nebo dobrovolného členství fyzických nebo právníckých osob mající vztah k profesi, živnosti, podnikání či oboru. Členství může být přímé či nepřímé prostřednictvím jiné právnícké osoby. Cílem není vytvářet zisk. Převážně se jedná o spolky př. hasiči, myslivci, rybáři, sokolníci, svaz důchodců, zahrádkáři.

Pod zájmovou samosprávu dále spadají profesní komory, ostatní samospráva a veřejné vysoké školy. – jedná se o fyzické či právnícké osoby soukromého práva propůjčení k výkonu SS. V těchto případech je profesní sdružení buď založeno přímo zákonem nebo zákon o existenci sdružení předpokládá. Akademické senáty vysokých škol, Česká advokátní komora, Komora auditorů, Česká lékařská komora, Hospodářská komora ČR, Exekutorská komora, Agregátní komora ČR (Zákon o obcích 128/2000 Sb.).

B) Územní – obce a kraje (14 krajů). Mají působnost na území kraje, okresu nebo jiného správního obvodu. Stejně jako obec je kraj veřejnoprávní korporací, která hospodáří s majetkem dle zákona, má svá práva a odpovědnost a musí konat vše ve veřejném zájmu tak, aby co nejlépe naplňoval potřeby občanů. Ve 14 krajích působí krajský úřad, výjimkou je Praha tam je magistrát, který vykonává úkoly spojené s krajskou samosprávou – samostatnou působnost a také přenesenou působnost státní správy podobně jako obec. Samostatná působnost v rámci obcí je např. tvorba vyhlášek, vznášení stížností proti předpisům zasahujícím do samostatné působnosti, sestavování rozpočtu, strategický rozvoj kraje, výchova a školství, vzdělání, kulturní rozvoj, dopravní obslužnost, zákonodárná iniciativa, dotační politika. Na přenesenou působnost dostávají kraje příspěvky ze státního rozpočtu. (Zákon o obcích 128/2000 Sb.).

Územní samospráva v České republice je dále dle působnosti dělena na:

- **Samostatná působnost** – jedná se o samosprávu obcí a krajů. Stát v tomto případě může zasahovat do výkonu samostatné působnosti jen vyžaduje-li to ochrana zákona a jen způsobem, který zákon stanoví. Rozsah samostatné působnosti může být omezen jen zákonem, nikoli tedy např. vyhláškou. Jejím protikladem, resp. doplňkem je přenesená působnost, kdy obce a kraje vykonávají SS, kterou na ně v určitém rozsahu přenesl stát. Při výkonu samostatné působnosti není rozhodující velikost dané obce, protože všechny obce jsou si v tomto případě rovny (Zákon o obcích 128/2000 Sb.).

Tabulka 1: Celkového počtu obyvatel v ČR dle krajů je 10 694 364: (stav k 31/07/2020)

Kraj	Počet obyvatel	Hrubá mzda	Nezaměstnanost
Hlavní město Praha	1 325 280	42 760 Kč	3,23 %
Jihočeský kraj	643 408	30 906 Kč	2,85 %
Jihomoravský kraj	1 192 698	32 880 Kč	4,20 %
Karlovarský kraj	294 331	29 687 Kč	5,27 %
Kraj Vysočina (Jihlavský)	509 817	31 181 Kč	3,16 %
Královéhradecký kraj	551 343	31 289 Kč	3,02 %
Liberecký kraj	443 842	31 265 Kč	4,05 %
Moravskoslezský kraj	1 198 534	30 840 Kč	5,56 %
Olomoucký kraj	631 836	30 469 Kč	3,68 %
Pardubický kraj	523 054	30 349 Kč	2,71 %
Plzeňský kraj	590 461	32 800 Kč	3,34 %
Středočeský kraj	1 388 185	34 224 Kč	3,32 %
Ústecký kraj	819 713	31 530 Kč	5,41 %
Zlínský kraj	581 862	30 139 Kč	3,00 %
Celkem ČR	10 694 364	34 077 Kč	

Zdroj: https://eprehledy.cz/kraje_pocet_obyvatel_hruba_mzda_nezamestnanost.php

Od roku 2010 se hodnota počtu obyvatel pohybuje nad hranicí 10 a půl miliónu obyvatel.

Orgány obce:

Zastupitelstvo obce při stanovení počtu členů zastupitelstva obce přihledne zejména k počtu obyvatel a velikosti územního obvodu. Počet členů stanoví tak, aby mělo v obci, městysu, městě, městském obvodu, městské části zastupitelstvo obce. Mandát člena zastupitelstva obce vzniká zvolením; ke zvolení dojde ukončením hlasování (Zákon o obcích 128/2000 Sb.).

Tabulka 2: Počet členů zastupitelstva dle počtu obyvatel dané obce

Počet obyvatel dané obce	Počet členů zastupitelstva
do 500	5 až 15
501 - 3 000	7 až 15

3 001 - 10 000	11 až 25
10 001 - 50 000	15 až 35
50 001 - 150 000	25 až 45
150 001 a více	35 až 55

Zdroj: vlastní zpracování, Zákon o obcích (obecní zřízení) (úplné znění) - Podnikatel.cz

Rada obce je výkonným orgánem obce v oblasti samostatné působnosti a ze své činnosti odpovídá zastupitelstvu obce. V oblasti přenesené působnosti přísluší radě obce rozhodovat, jen stanoví-li tak zákon. Rada obce je tvořena starostou, místostarostou a dalšími členy rady, kteří jsou voleni z řad členů zastupitelstva obce. Počet členů rady obce je lichý a činí nejméně 5 a nejvýše 11 členů, přičemž nesmí přesahovat jednu třetinu počtu členů zastupitelstva obce. Rada obce se nevolí v obcích, kde zastupitelstvo obce má méně než 15 členů. V obci, kde se rada obce nevolí, vykonává její pravomoc starosta, nestanoví-li tento zákon jinak (Zákon o obcích 128/2000 Sb.).

Starosta zastupuje obec navenek. Starostu a místostarostu (místostarosty) volí do funkcí zastupitelstvo obce z řad svých členů. Starosta a místostarosta musí být občanem České republiky. Za výkon své funkce odpovídají zastupitelstvu obce (Zákon o obcích 128/2000 Sb.).

Obecní úřad je tvořen starostou, místostarostou, tajemníkem obecního úřadu, je-li tato funkce zřízena, a zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu. V čele obecního úřadu je starosta (Zákon o obcích 128/2000 Sb.).

- **Přenesená působnost** – jedná se o samosprávu, kdy obsah výkonu SS je v určitém rozsahu státem delegován na uzemní samosprávu. Znamená to, že stát vykonává státní správu díky přenesené působnosti prostřednictvím úředníků, kteří nejsou zaměstnanci státu, ale zaměstnanci obcí a krajů. Obce a kraje spravují své záležitosti samostatně dle samostatné působnosti nebo v rámci přenesené působnosti. V České republice je uplatňován princip smíšeného modelu veřejné správy (Zákon o obcích 128/2000 Sb.).

Členění obcí dle přenesené působnosti:

- **obce I. kategorie** – jedná se o každou obec. Počet obcí I. kategorie je 6 253.
- **obec II. kategorie** (jedná se o obce s pověřeným obecním úřadem) – jejich obecní úřady kromě pravomocí obce I. kategorie vykonávají přenesenou působnost (tj. státní správu) jak na svém katastrální území, tak pro obce

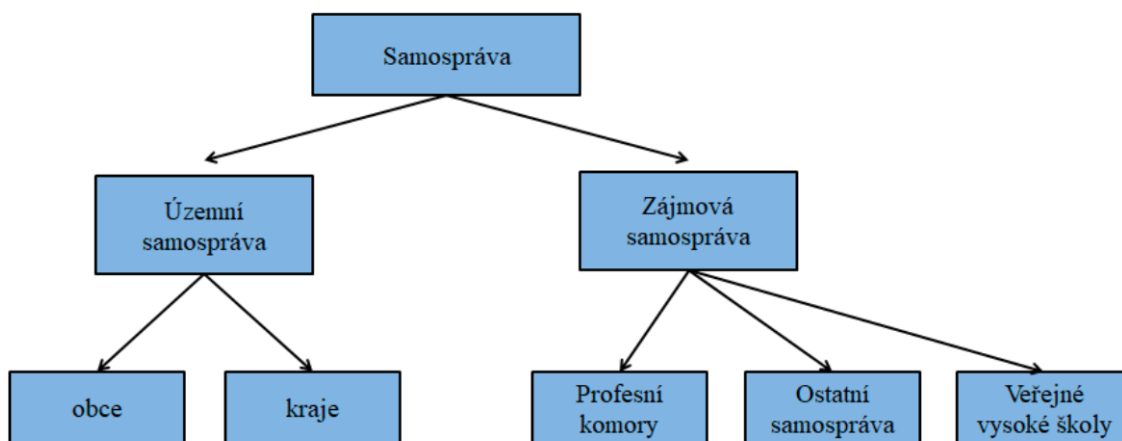
I. kategorie ve svém správní obvodu (např. stavební úřad). Počet obcí II. kategorie je 393 (Zákon o obcích 128/2000 Sb.).

- **obce III. kategorie** (jedná se o obce s rozšířenou působností) – jejich obecní úřady vykonávají pravomoc obcí I. a II. kategorie, dále rozšířenou přenesenou působnost ve zvláštním správním obvodu. Obce s rozšířenou působností vykonávají pro ostatní obce I. a II. kategorie např. občanské a řidičské průkazy, řeší přestupky. Počet obcí III. kategorie je 205 (Zákon o obcích 128/2000 Sb.).

Při výkonu přenesené působnosti jsou orgány obcí a krajů vázány předpisy ústředních orgánů – usneseními vlády a směrnicemi ústředních správních úřadů. Tyto předpisy jsou vyhlášovány ve věstníku vlády pro orgány krajů a orgány obcí.

Rozdílem mezi samostatnou a přenesenou působností se řídí pravidlem:

Pokud zákon výslovně nestanoví, že jde o přenesenou působnost, jde vždy o samostatnou působnost.



Obrázek 2: Struktura Samosprávy v ČR, Zdroj: Vlastní zpracování

3.1.3 Struktura samosprávy před rokem 1989 (národní výbory, okresní úřady, krajské úřady)

Nařízením vlády č. 4/1945 Sb. vydané 5. května 1945 podle ústavního dekretu prezidenta republiky prošlo toto nařízení: V každé obci se ustanoví národní výbory jakožto orgány státní správy, které jsou podřízeny vládě. **Národní výbory** podléhají kontrole lidu. Občané mohli členy národních výborů odvolat a nahradit jinými členy. Způsob odvolávání

a nahrazování byl určen volebním řádem; dokud se tak nestalo, pečovali o řádné ustavení, odvolávání nebo doplňování národních výborů nadřizené orgány. Národní výbory byly ustanoveny, jejich hierarchie tvořila páteř tehdejší VS s tím, že jejich původní myšlenkou bylo jakési spojení SS a samosprávy ve prospěch občanů. Místní národní výbor spravoval v obvodu své působnosti všechny veřejné záležitosti, pokud nebyly spravovány jiným veřejným orgánem. V sídle každého okresního úřadu se ustavil okresní národní výbor.

Dále v sídle každého zemského zastupitelstva byl ustanoven zemský národní výbor (Nařízení vlády 4/1945 Sb.).

Národní výbory fungovaly v letech 1945–1990, kdy byly národní výbory zrušeny, orgánem československé státní správy na úrovni obcí, měst, městských obvodů, okresů a krajů. V roce 1990 vznikly okresní úřady, které následně ukončily svou činnost 31. prosince 2002. **Okresní úřady** následně nahradily krajské úřady, které převzaly kompetence v rámci reformy VS. Některé kompetence byly svěřeny obecním úřadům a obcím s rozšířenou působností. **Krajské úřady** jsou jedním z orgánů kraje. Dalším orgánem kraje je zastupitelstvo kraje, rada kraje a hejtman kraje. Krajské úřady nemají právní subjektivitu (Nařízení vlády 4/1945 Sb.).

3.1.4 Dobrá správa v dokumentech Rady Evropy Rec (2007) 7 o dobré veřejné správě

Říká, že dobrá veřejná správa, má být je odrazem kvalitního, přehledného, jasného a pochopitelného zákonodárství. Veřejná správa má plnit základní potřeby společnosti, podílí se na její správě, přičemž i přes její charakter musí vycházet z potřeby vyvážení a ochrany práv jednotlivců. Proto je kladen velký důraz na kontrolu kvality a efektivnosti výkonu veřejné správy a dalším prohlubování dobré správy. V dokumentu je upraveno ve 3 sekcích 22 základních zásad. Mezi nejdůležitější z nich lze zařadit: (MVČR, Dobrá správa Rady Evropy, 2008).

Zásada zákonnosti říká, že veřejné orgány jsou povinny postupovat v souladu s právem, mají dodržovat zákony, obecné zásady, které řídí jejich organizaci, fungování a činnost. Mají dodržovat i mezinárodní právo.

Zásada rovnoprávnosti je založena na principu rovného zacházení. Veřejná správa by měla jednat se soukromými osobami, které jsou ve stejné situaci stejným způsobem, nerozlišují přitom mezi soukromými osobami podle pohlaví, národnosti, vyznání či přesvědčení. Rozdíly v přístupu možné jsou, ale musí být objektivně ospravedlněny.

Zásada nestrannosti znamená jednání veřejné správy s ohledem na příslušnou záležitost, jednat nezaujatě a má zajistit, že veřejní činitelé vykonávají povinnosti nestranně bez ohledu na jejich zájmy a osobní přesvědčení.

Zásada proporcionality vytváří opatření, která ovlivňují práva nebo zájmy soukromých osob a mají být zaváděna jen tam, kde je to nutné, a to pouze v rozsahu požadovaném k dosažení žádoucího cíle. Přijatá opatření nesmějí být nepřiměřená. Vyváženost v rámci obou stran.

Zásada právní jistoty chrání práva nabytá v dobré víře a naplnění legitimního prvního očekávání. Veřejné orgány nemají ovlivňovat nezadatelná práva, nebo konečné právní situace.

Zásada konání v přiměřené lhůtě cílí na plnění úkolů veřejné správy bez zbytečných průtahů a plní své povinnosti v přiměřené časové lhůtě.

Zásada úcty k soukromí znamená, že orgány veřejné správy mají mít úctu k soukromí, a to především se zpracováním osobních dat. Při používání elektronických prostředků, musí orgán veřejné správy zajistit veškerá nezbytná opatření k zabezpečení zneužití osobních údajů (MVČR, Dobrá správa Rady Evropy, 2008).

3.2 Financování obcí

Jedná se o zdroj finančních prostředků, které obec může získat jak ze státního rozpočtu, tak i na základě vlastního hospodaření. Je zde popsán princip hospodaření obce, jak má být rozpočet obce sestaven, rozdělení místních rozpočtů, přiblížena právní legislativa rozpočtů a příjmy X výdaje rozpočtů obcí a krajů.

3.2.1 Hospodaření obce

Obce musí svůj majetek využívat účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákona. Obec musí pečovat o zachování a rozvoj majetku obce. Obec účtuje podle zákona o účetnictví. Majetek obce musí být chráněn před poškozením, odcizením, zničením nebo zneužitím. Obec musí s majetkem obce nakládat dle podmínek stanovených zvláštními předpisy, pokud nestanoví zákon jinak.

Závěrečný účet spolu se zprávou o hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok musí projednat zastupitelstvo obce do 30. června následujícího roku a přijme opatření k případné nápravě nedostatků dle zákona o obcích 128/2000 Sb. § 43. Sestavování rozpočtu a závěrečného účtu obcí o hospodaření s prostředky daného rozpočtu se dále řídí zvláštním zákonem (Zákon o obcích 128/2000 Sb.).

Rozpočtový proces zahrnuje přípravu, schvalování, vlastní realizaci a následnou kontrolu/vyhodnocení. Podstatou rozpočtové soustavy veřejného sektoru je plán veřejných výdajů a příjmů (Nahodil a kolektiv, 2014).

3.2.2 Metody sestavování rozpočtů

Rozpočty veřejné správy představují stěžejní nástroje, které využívá její management. Rozpočtová praxe trpí velikou řadou nedostatků po celé ose sestavování rozpočtu. Kvalitu rozpočtového procesu značně ovlivňují metody a postupy, které se při přípravě, sestavování, projednávání i schvalování rozpočtu uplatňují (Nahodil a kolektiv, 2014).

Obce jsou zařazené mezi organizace v neziskové sféře. Jedná se organizace typu právnické osoby (dále jen PO), které nebyly založeny nebo zřízeny za účelem podnikání. Používání pojmu nezisková organizace musí brát na zřetel, že tato „neziskovost“ nespočívá v tom, že organizace netvoří zisk ve své činnosti, ale v tom, že vytvořený zisk se vrací do hlavní činnosti a není rozdělován individuálním vlastníkům společnosti, proto se používá výstižnější pojem, a to **občanské společnosti**. Mezi další typy organizací patří:

- zájmová sdružení PO, pokud mají právní subjektivitu,
- občanské sdružení včetně odborových organizací,
- politické strany a hnutí,
- státem uznávané církve a náboženské společnosti,
- nadace a nadační fondy,
- již zmíněné obce,
- okresní úřady,
- organizační složky obcí a krajů a příspěvkové organizace,
- státní fondy, fondy zdravotnictví, fondy sociální a fondy nezaměstnanosti,
- komory a jiné organizace vzniklé ze zákona,
- o.p.s. – obecně prospěšné společnosti (Nahodil a kolektiv, 2014).

3.2.3 Místní rozpočty

Mezi místní rozpočty jsou také nazývané rozpočty územních samosprávných celků. Jsou zde zařazeny rozpočty obcí, krajů, dobrovolných svazků obcí a Regionálních rad regionů soudržnosti.

Rozpočet obce a kraje je možné charakterizovat jako:

- decentralizovaný peněžní fond, který se rozděluje a používá především na principu nenávratnosti, neekvivalence a nedobrovolnosti,
- účetní bilance, která vyrovnává příjmy a výdaje rozpočtu,
- rozpočtový plán na účetní období, kterým je kalendářní rok,

- nástroj obecní a regionální politiky, který je použit ke splnění volebních programů obce, resp. kraje (Nahodil a kolektiv, 2014).

Místní rozpočty jsou specifické tím, že jejich místní působnost je omezena na určité vymezené území. **Obce** jsou základním územním samosprávné celky a **kraje** jako vyšší územní samosprávné celky, společně jsou základním pilířem územní samosprávy. Oba celky mají své vlastní rozpočty. Vedle toho existují dobrovolné svazky obcí. **Dobrovolné svazky obcí** mohou tvořit obce za účelem ochrany a prosazování svých společných zájmů. Členem dobrovolného svazku obce může být pouze obec. Dobrovolný svazek obce je právnickou osobou, vše je řešeno občanským zákoníkem § 39 odst. 1 rozpočtová pravidla (registrace, zrušení a zánik). Územní rozpočty dobrovolných svazků obcí hospodaří na základě vlastního rozpočtu (Marková, Boháč, 2007).

K místním rozpočtům pak patří i rozpočty **Regionálních rad regionů soudržnosti** dále jen RRRS, hospodaří podle vlastního rozpočtu za podmínek stanovených rozpočtovými pravidly územních rozpočtů. RRRS byly založeny v polovině roku 2006 novelou zákona 248/2000 Sb. Jejich úkolem je vybrat projekty dotované z fondu Evropské unie na podporu regionálního rozvoje, proplácet finanční prostředky a následně kontrolovat provádění projektů. RRRS na svou činnost získávají peníze ze státního rozpočtu a z rozpočtu krajů (Deník veřejné správy, 2014).

V České republice existuje osm regionálních rad. Pardubický kraj je součástí regionu soudržnosti Severovýchod viz. příloha 1 (Vybrané ukazatele regionu soudržnosti NUTS 2 Severovýchod).

3.2.4 Legální vymezení místních rozpočtů

Obsah je ustanoven v § 4 odst. 1 rozpočtových pravidel územních rozpočtů, podle kterého je místní rozpočet finančním plánem, jímž se řídí financování činnosti územních samosprávných celků nebo svazků obcí. Rozpočtové pravidlo územního rozpočtu stanoví, že místní rozpočty se zpravidla stanovují rozpočet jako vyrovnaný, jedná se o obecné pravidlo. Rozpočtová pravidla územních rozpočtů dále uvádějí, že místní rozpočet může být schválen jednak jako přebytkový, pokud některé příjmy daného roku jsou určeny k využití až v následujících letech nebo jsou-li určeny ke splácení jistiny úvěrů z předcházející roky. Schodkový může být jen v případě, že schodek bude možné uhradit z finančních prostředků z minulých let nebo návratnými zdroji. Návratnými zdroji mohou být smluvně zabezpečené půjčky, úvěry, návratná finanční výpomoc nebo výnos z prodeje vlastních dluhopisů (Marková, Boháč, 2007).

3.2.5 Příjmy rozpočtů obcí a krajů

Na prvním místě ve výpočtu příjmu rozpočtu obcí a krajů jsou uvedeny *příjmy z vlastního majetku a majetkových práv*. Majetek obce a kraje musí být využíván účelně a hospodárně v souladu s jejich zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti. Obce a kraje jsou povinny pečovat o zachování a rozvoj svého majetku. Správce daně spravuje daně, které nejsou příjmem státního rozpočtu, převádí jejich výnos podle zákonného rozpočtového určení (Marková, Boháč, 2007).

Dalším druhem příjmu obcí a krajů jsou *příjmy z výsledku vlastní hospodářské činnosti*. Obce a kraje jsou povinny pečovat o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů, mohou vykonávat hospodářskou činnost např. podnikat. Může se jednat např. o technickou činnost v dopravě, provozování parkovišť, kopírovací služby, distribuce publikací apod. Veškeré příjmy z těchto činností tvoří příjmy příslušné obce nebo kraje (Marková, Boháč, 2007).

Dalšími příjmy obcí dle rozpočtových pravidel územních samosprávních celků se dále uvádí: (Marková, Boháč, 2007).

Příjmy z hospodářské činnosti právnických osob.

Příjmy z hospodářské činnosti organizace.

Příjmy ze správní činnosti, v první řadě se jedná o příjmy ze správních poplatků. Podle zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích.

Příjmy z vybraných pokut uložených v pravomoci obce a kraje např. osoba, která neudržuje čistotu a pořádek na pozemku, který užívá nebo vlastní, díky které je narušen vzhled obce.

Místní poplatky jsou řešeny v zákoně č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, které může zavést každá obec, a to v rámci své samostatné působnosti **OBECNĚ ZÁVAŽNOU VYHLÁŠKOU**. V současné době je možné zavést tyto místní poplatky:

- poplatek ze psů,
- poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt,
- poplatek za užívání veřejného prostranství,
- poplatek ze vstupného,
- poplatek z ubytovací kapacity,
- poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst,
- poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj,
- poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů,

- poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možnosti jeho připojení na stavbu vodovou nebo kanalizace (Marková, Boháč, 2007).

Některé z uvedených místních poplatků jsou spíše daňového charakteru. Jedná se o jedinou povinnou platbu, o které rozhoduje samotná obec. Pokud se tak rozhodne, musí dodržet zákonné mantinely dané zákonem o místních poplatcích. Místní poplatky suplují do jisté míry místní daně, které by měly být jedním z hlavních příjmů obecních rozpočtů. Z tohoto důvodu jsou obecní rozpočty stále velice závislé na výnosech ze sdílených daní a dotací ze státního nebo krajského rozpočtu. V případě sdílené daně se jedná se o daň, jejíž výnos plyne do více veřejných rozpočtů (Marková, Boháč, 2007).

Příjmy obecních rozpočtů podle zákona o rozpočtovém určení daní jsou tvořeny výnosy těchto daní:

- a) výnos daně z nemovitosti (příjemcem je obec na jejímž území se nachází nemovitost). Obci náleží 100 % vybrané daně,
- b) 20,59 % výnosu daně z přidané hodnoty,
- c) výnos daně z příjmů PO v případech, kdy poplatníkem je příslušná obec, s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby,
- d) 20,59 % výnos daně z příjmu PO, s výjimkou výnosu uvedeného v písmene c) a výnosu daně z příjmů PO, kdy jejím poplatníkem je kraj,
- e) 20,59 % výnosu daně z příjmů FO vybírané srážkou podle zvláštní sazby,
- f) 20,59 % výnosu daně z příjmu FO ze závislé činnosti a funkčních požitků odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně podle zákona o daních z příjmů,
- g) 1,5 % výnosu daně z příjmů FO ze závislé činnosti a z funkčních požitků odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně z příjmu,
- h) 30 % výnosu daně z příjmů FO, které mají na území obce bydliště ke dni splatnosti této daně, a osob, které měly na území obce bydliště k poslednímu dni zdaňovacího období, k němuž se daňová povinnost vztahuje, s výjimkou výnosu uvedených pod písmeny e) až g),
- i) 12,35 % výnosu daně z příjmu FO sníženého o výnosy uvedené pod písmeny e) až g) (Marková, Boháč, 2007).

Nevýznamným příjmem rozpočtů obcí a krajů jsou **dotace**. Konkrétně se jedná o dotace ze státního rozpočtu a státních fondů. U obcí se jedná o dotace na domovy důchodců, dotace na ústavy sociální péče, dotace na vybraná zdravotnická zařízení, dotace na dávky sociální péče. V rámci krajů se jednalo o dotace na sociální služby. Příjmem obecních rozpočtů mohou být i dotace z rozpočtu kraje.

Příjmem obecních a krajských rozpočtů jsou i **prostředky získané správní činností ostatních správní úřadů**. Jedná se převážně o příjmy z pokut či jiných sankcí př. pokuta uložena Českou inspekcí životního prostředí (do příjmu obecního rozpočtu je převedeno 50 % a do příjmu krajského rozpočtu je převedeno 50 % v jejímž katastru došlo k porušení daného předpisu).

Obec nebo kraj mohou být příjemci **darů**.

Dalším významným příjmem rozpočtu obcí a krajů jsou **příspěvky** př. příspěvek za tzv. přenesené působnosti.

Na posledním místě výčtu příjmů rozpočtu obcí a krajů jsou uvedené **jiné příjmy**. Jedná se o takové příjmy obce jako jsou povinné platby spojené s ochranou určité složky životního prostředí vybírané samotnou obcí př. poplatek za komunální odpad, který může obec vybírat podle zákona o obcích §17a zákona č. 185/2021 Sb., o odpadech.

Vedle výše vypočtených druhů příjmů mohou obce a kraje jako příjmy svých rozpočtů použít i **návratné zdroje** př. jsou půjčka, úvěr, návratná finanční výpomoc nebo výnos z prodeje vlastních dluhopisů. Obce mohou emitovat vlastní dluhopisy na základě zákona o dluhopisech č. 190/2004 Sb.

Posledním specifickým příjmem rozpočtů obcí a krajů sloužícím pouze ke krytí dočasného časového nesouladu mezi čerpáním rozpočtových výdajů a plněním rozpočtových příjmů je **bezúročná návratná finanční výpomoc** (v případě obcí ze státního rozpočtu, z rozpočtu kraje či jiné obce a v případně krajů ze státního rozpočtu či rozpočtu jiného kraje) (Marková, Boháč, 2007).

3.2.6 Výdaje rozpočtů obcí a krajů

Výdaje obcí se dají v zásadě rozdělit na výdaje běžné a kapitálové. Běžné neboli neinvestiční výdaje se týkají provozních činností, kapitálové také investiční výdaje směřují na modernizaci a rozšíření obecní infrastruktury (Deník veřejné správy, 2018).

Do kapitálových výdajů veřejných rozpočtů, které tvoří podstatnou část veřejných rozpočtů, v rámci financování kapitálových výdajů velkou mírou přispívají dotace z fondů Evropské unie. Na prvním místě mezi výdaji územních rozpočtů jsou **závazky vyplývající pro obec či kraj z plnění povinností uložených jim zákony**, př. těchto výdajů mohou být náklady vynaložené na označení ulic a jiných veřejných prostor.

Dále musí obce a kraje musí hradit **výdaje na svou činnost v samostatné působnosti**. Převážně se jedná o výdaje spojené s péčí o vlastní majetek a jeho rozvoj a také o výdaje vynaložené na uspokojování potřeby bydlení, ochrany a rozvoj zdraví, dopravy a spojů, potřeby

informací, výchovy a vzdělání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku v příslušné obci (Marková, Boháč, 2007).

Dalším formou výdajů jsou **výdaje spojené s výkonem státní správy**. V rámci těchto výdajů je možné považovat výdaje na výkon přenesené působnosti, tj. zejména výdaje na personální a materiální zajištění činnosti přenesené působnosti např. mzdové prostředky, nákup hmotného majetku, spotřeba energií atd. Pokud je na obce a kraje přenesena další působnost, se kterou je spojeno vynakládání výdajů, měly by být obcím i krajům navýšeny také příjmy, a to ve výši, které jsou spojeny s vynakládáním těchto výdajů. Obce nebo kraje by neměly tyto výkony hradit ze svého rozpočtu, které nejsou o tyto příjmy navýšeny ze státního rozpočtu.

Mezi výdaje obcí a krajů dále patří **závazky vyplývající pro obec nebo kraj z uzavřených vztahů** v rámci jejich hospodaření př. těchto výdajů je vztah mezi obcí nebo krajem a podnikatelem kdy obec nebo kraj je v závazkovém vztahu z důvodu zabezpečování veřejných potřeb (Marková, Boháč, 2007).

Mezi další výdaje rozpočtů obcí a krajů jsou **výdaje vyplývající pro obec či kraj ze závazků přijatých v rámci spolupráce s jinými subjekty**. Jedná se o spolupráci mezi obcemi, která se uskutečňuje zejména na základě smlouvy uzavřené ke splnění konkrétního úkolu. Obecní zřízení připouští, aby obce spolupracovaly s právníky či fyzickými osobami.

Jak již bylo uvedeno v kapitole o příjmech rozpočtů obcí a krajů patří mezi příjmy tzv. návratné zdroje. I v rámci těchto příjmů jsou **výdaje související** s uvedenými **návratnými zdroji**. Jedná se o výdaje splátek přijatých půjček, úvěrů, návratných finančních výpomocí a splátek jistin komunálních dluhopisů jejich vlastníků.

Posledními výdaji obecních a krajských rozpočtů jsou i **výdaje na podporu subjektů provádějících veřejně prospěšné činnosti a na podporu soukromého podnikání prospěšného pro obec či kraj**. Jedná se o obecně prospěšné společnosti, nadace a nadační fondy, občanská sdružení, ale i jiné subjekty a s tím spojené výdaje (Marková, Boháč, 2007).

Tabulka 3: Členění příjmů a výdajů v ČR

Příjmy	Výdaje
<ul style="list-style-type: none"> • příjmy z vlastního majetku a majetkových práv 	<ul style="list-style-type: none"> • výdaje ze závazků vyplývající pro obec či kraj z plnění povinností uložených jim zákony
<ul style="list-style-type: none"> • příjmy z výsledku vlastní hospodářské činnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • výdaje na svou činnost v samostatné působnosti
<ul style="list-style-type: none"> • příjmy z hospodářské činnosti právnických osob 	<ul style="list-style-type: none"> • výdaje spojené s výkonem státní správy
<ul style="list-style-type: none"> • příjmy z hospodářské činnosti organizace 	<ul style="list-style-type: none"> • výdaje ze závazků vyplývající pro obec nebo kraj z uzavřených vztahů
<ul style="list-style-type: none"> • příjmy z právní poplatků, pokut 	<ul style="list-style-type: none"> • výdaje vyplývající pro obec či kraj ze závazků přijatých v rámci spolupráce s jinými subjekty
<ul style="list-style-type: none"> • příjmy z daní FO, PO 	<ul style="list-style-type: none"> • výdaje související s uvedenými návratnými zdroji
<ul style="list-style-type: none"> • příjmy z dotací 	<ul style="list-style-type: none"> • výdaje na podporu subjektů provádějících veřejně prospěšné činnosti a na podporu soukromého podnikání prospěšného pro obec či kraj
<ul style="list-style-type: none"> • příjmy získané z prostředků správní činnosti ostatních správní úřadů 	
<ul style="list-style-type: none"> • příjmy z darů 	
<ul style="list-style-type: none"> • příjmy z příspěvků 	
<ul style="list-style-type: none"> • příjmy jiné 	
<ul style="list-style-type: none"> • příjmy z návratných zdrojů 	
<ul style="list-style-type: none"> • bezúročná návratná finanční výpomoc 	

Zdroj: Vlastní zpracování (Hana Marková, Radim Boháč, Rozpočtové právo), Český statistický úřad

4 Vlastní práce

4.1 Obec Třebosice



Obrázek 3: Znak obce Třebosice, Zdroj: <https://www.trebosice.cz/>

4.2 Historie

Vlastní území obce je osídleno dle výzkumů již od období neolitu. Výzkumem zde bylo doloženo osídlení kulturou lineární, lužickou, slezskoplatěnickou, osídlení v době laténské, římské a potvrzeno bylo i nejstarší slovanské osídlení s následným středověkým. Historickou výjimečnost podpořil i nedávný nález z roku 2015, a to plastika hlavy kozlíka lengyelské kultury. Pracovnice Východočeského muzea Pardubice Kristýna Bulvová datuje sošku kozla do doby přelomu mladší a pozdní doby kamenné k roku 4200 před naším letopočtem. A je prý opravdu vzácná a unikátní, a to dokonce i ve středoevropském měřítku. Jednak svým stářím, jednak svým precizním realistickým zobrazením, zpracováním a kvalitou materiálu vypálené keramické figurky. Z hlediska archeologie je to naprosto fenomenální objev, řekla archeoložka (IDNES, 2015).

Dle statistických seznamů obcí je první zmínka o Třebosicích z r. 1316. F. K. Rosůlek ve sborníku Pardubicko-Holicko-Přeloučsko však uvádí, že byly vladyckým sídlem pánů z Třebosic ve 14. a 15. stol. První známý majitel třebosického zboží byl Man z Třebosic, který je zapsán r. 1410 ve sporu Bočka z Poděbrad a Jana ze Zdechovic. V období 14. až 16. století byly Třebosice v držení více majitelů. V průběhu 15. století to byl například Václav z Třebosic, vladyka Man z Třebosic; na jeho konci se stává majitelem Třebosic Martin Holec z Nemošic.

Po něm se stávají Třebosice majetkem Andělů z Ronovce a Heřmanova Městce. V roce 1563 jsou Třebosice uvedeny jako součást pardubického komorního panství, ke kterému náležely až do roku 1848. Po parcelaci panství patřily ve druhé polovině 19. století k velkostatku Čívce. Poslední tři desetiletí 19. století přinesly obci výrazné změny. Ty byly spojeny hlavně se jménem starosty obce a významným hospodářem Janem Václavem Markalousem, statkářem z čp. 8, který svými aktivitami výrazně hranice překročil třebosického katastru. Přímou v Třebosicích se prosadil o výstavbu silnic a vydláždění obce. Dále pak o vystavění nové zděné školy, založil Čtenářsko-hospodářskou besedu, Spořitelní a záložní spolek, c. k. poštovní úřad a např. regulační a meliorační družstvo. Stal se průkopníkem nových metod hospodaření, mimo obec byl členem celé řady spolků a společností, přátelil se s celou řadou významných politiků a osobností a byl i jedním ze zakládajících členů Sdružení českých zemědělců království Českého, které bylo předchůdcem silné Agrární strany. Od roku 1879 byl i členem okresního zastupitelstva a později i okresním starostou. V padesátých letech 20. století ztrácí obec opět svou samostatnost a až do roku 1991 je spravována Místním národním výborem ve Starém Máteřově (Obec Třebosice, 2023).

4.2.1 Historický vývoj voleb

Zastupitelstvo obce od roku 1991 po současnost:

Prvním starostou obce se stal p. Jan Konvalinka v roce 1991. Obec v roce 1991–1994 měla 7 členů zastupitelstva. Od roku 1994 po současnost má zastupitelstvo 5 členů.

Nyní má obec v čele starostu, místostarostu a další 3 členy zastupitelstva + další členy výboru. Členy výboru volí předseda daného výboru. Poslední zastupitelstvo bylo zvoleno 1. 11. 2018 po uskutečněných volbách ze dne 5. - 6. 10. 2018 (Obec Třebosice, 2023).

Prvním starostou obce se stal p. Jan Konvalinka v roce 1991.

1991–1994 Jan Konvalinka – starosta

Jaroslav Diviš – místostarosta

1994–1998 Ladislav Skřek – starosta

Jaroslav Diviš – místostarosta

1998–2002 Ladislav Skřek – starosta

Jan Konvalinka – místostarosta

2002–2006 Ladislav Skřek – starosta

Ing. Pavel Voříšek – místostarosta

2006–2010 Ladislav Skřek – starosta

Stanislava Stejskalová – místostarostka
2010–2014 Stanislava Stejskalová – starostka
Ladislav Skřek – místostarosta
2014–2018 Mgr. Jan Václavík – starosta
Ladislav Skřek – místostarosta (Třebosice, 2023)
2018–2022 Mgr. Jan Václavík – starosta, předseda protipovodňového výboru
Vladimír Vích – místostarosta, předseda stavebního výboru
Jana Balcarová – předsedkyně kulturního výboru
Ladislav Skřek – předseda finanční výboru
Aleš Pecivál – předseda kontrolního výboru (Český rozhlas, 2018)
2022–nyní Ing. Eva Vaníčková – starostka
Jana Balcarová – místostarostka
Mgr. Jan Václavík – místostarosta
Tomáš Kalousek, Dis. –
Oldřich Jonáš – (Seznam zprávy, 2022)

Dle statistiky je patrné, že z větší části je starosta mužského pohlaví. Výjimku tvoří volby v rámci volební období 2010-2014 a poslední volby, které se konaly v roce 2022. Od roku 1994-2010 byl starosta pan Ladislav Skřek, občan, který je rodákem této obce. Následně byl na post starosty zvolen pan Mgr. Jan Václavík. Pan Ladislav Skřek od té doby v zastupitelstvu figuruje jako místostarosta až do roku 2018. Od roku 2022 má obec Třebosice 2 místostarosty, Tato volba je rozhodnutí nových zastupitelů obce Třebosice a platná legislativa to umožňuje. Od roku 2006 veškeré zastupitelstvo bylo vždy složeno pouze z nezávislých kandidátů, což je u takto malých obcí běžné (Obec Třebosice, 2023).

4.3 Geografie

Obec Třebosice se nachází v Pardubickém kraji v okrese Pardubice, přibližně 6 km jižně od krajského města Pardubice. Obec se tedy nachází v bezprostřední blízkosti města Pardubice, díky tomu je zařazena do rozvojové osy republikové úrovně stanovené v rámci aktuální verze Politiky územního rozvoje ČR i Zásad územního rozvoje pardubického kraje. Tato skutečnost je jedním ze základních faktorů ovlivňující rozvoj celé obce.

Z fyzicko-geografického hlediska se obec nachází v Polabské nížině při pravém břehu potoka Bylanky. Obec se nachází v úrodné Polabské nížině díky čemuž naprosto převládá orná půda (83 % rozlohy ve srovnání s průměrem ORP Pardubice, který má 56,8 % a ve srovnání s celým

Pardubickým krajem, který má 43,8 %). Naopak lesní půda je téměř nulová (0,7% rozlohy). Celková rozloha obce je 318 ha, což řadí obec do kategorie malých obcí obsahujících jedno katastrální území s jednou sídelní jednotkou.

Z archeologického hlediska je celé území obce díky historickým událostem považováno za území s archeologickými nálezy. To však nese svá pozitiva i negativa. Daná lokalita je atraktivnější, nicméně je zde však také nutnost záchraného archeologického výzkumu, což se projevuje ve zvýšených nákladech při budování nových infrastruktur v části obce.

Díky blízkosti letiště Pardubice se obec nachází v několika ochranných pásmech:

Ochranné pásmo radiolokačního prostředku letiště Pardubice.

Ochranné pásmo vzletové a přistávací dráhy letiště Pardubice.

Ochranné pásmo vojenského objektu.

Koridor přeložky silnice I/2.

Omezení, která tato ochranná pásma představují pro novou výstavbu v obci, jsou zapracována do platného územního plánu obce Program rozvoje obce Třebosice, 2013).

4.4 Občanská vybavenost

Obec vlastní budovu, která plní více funkcí: jednak se tu nachází obecní úřad, dále se tu nachází menší obchůdek a nelze opomenout místní hospodu u Kozlíka.

Obchůdek má otevřeno dle potřeb obyvatel, takže vždy dvě hodiny dopoledne a dvě hodiny odpoledne tak, aby místní obyvatelé měli možnost si nakoupit nejběžnější základní potraviny a drogerii. Vzhledem k tomu, že by pro provozovatele obchůdku byl provoz ekonomicky ztrátový, tak obec ze svého rozpočtu financuje energie obchodu a provozovatel platí roční symbolický nájem 2 tisíce Kč.

A dále hospoda u Kozlíka, která je určitě nedílnou součástí společenského a kulturního života v obci. I v tomto případě obec provozovateli hospody dotuje energie, provozovatel platí obci roční nájemné 14 400 Kč ročně, pronájem však zahrnuje i velký sál, který vznikl svépomocí díky obyvatelům obce. V tomto sále se také konají společenské a kulturní akce.

Obec má vlastní vodovod, centrální kanalizaci a v roce 1997 proběhla celková plynofikace obce. Dopravní obslužnost obce je zajištěna silnicí III. třídy a místními komunikacemi. Silnice III/32226, prochází obcí ve směru východ – západ středem obce. Tato komunikace zajišťuje propojení silnic I. třídy I/37 Pardubice – Chrudim a silnicí II/ 342 Staré Čívce – Heřmanův Městec. Díky tomu je zajištěno relativně dost autobusových spojů, a to směrem do Pardubic celkem 17 a směrem od Pardubic dokonce 20 spojů. Zejména však ráno a odpoledne, kdy je největší nápor přepravy školáků z okolních obcí do Pardubic a zpět. Obec

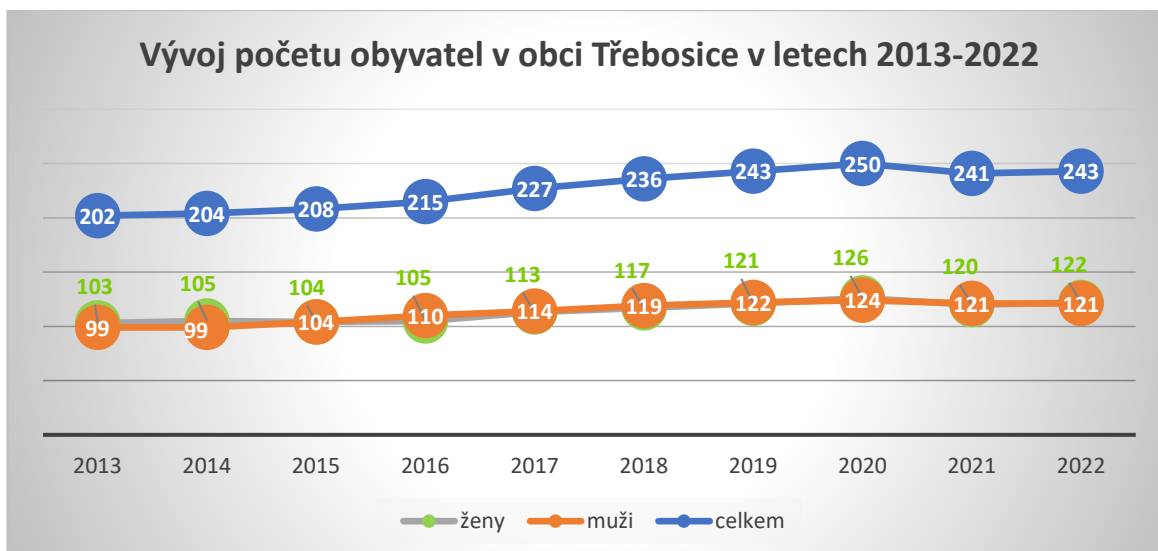
řešila i možnost zajištění městské hromadné dopravy z Pardubic, do blízké obce Starý Máteřov aktuálně MHD zajíždí, a to zejména díky finanční podpoře výrobní společnosti, která tímto zajišťuje přepravu svých zaměstnanců z okolí. V obci Třebosice se však žádný větší zaměstnavatel nenachází, a proto by obec musela ze svého hradit roční příspěvky dopravnímu podniku města Pardubic v řádu několika set tisíců Kč, které by značným způsobem zatížily obecní rozpočet.

V Obci se také nachází základní a mateřská škola Srdcovka inspirovaná Montessori pedagogikou. Tato škola a školka sídlí v budově bývalé školy, která byla postavena již v roce 1879 a na konci 90 let po značném odlivu školáků do Pardubických škol musela ukončit svoji existenci.

Co se týče sportovních a kulturních aktivit v obci, tak je také z čeho si vybrat. Obec nemá žádný sportovní areál, ale různým sportovním akcím slouží přilehlé zrekonstruované hřiště hned vedle obecní hospody, kde se také nachází malé dětské hřiště s houpačkami, skluzavkou a prolézačkami. Zbytek prostoru je zatravněný. Na těchto plochách se také koná spousta společenských akcí pořádaných zejména místním spolkem dobrovolných hasičů a obcí. Konají se tu již pravidelné nohejbalové a jiné turnaje či hasičské závody, na které se sjíždí velké množství hasičských sdružení nejen z okolních obcí. Obec Třebosice je také známá konáním tradičního masopustu, kterého se účastní spousta masek a který si již za dlouhá léta vybudoval svoji tradici.

4.5 Demografie

Počet obyvatel v České republice je sledován Českým statistickým úřadem (ČSÚ). Tento ukazatel je hlavním zdrojem výpočtu všech dalších demografických ukazatelů země. Podle ČSÚ počet obyvatel zahrnuje všechny osoby, které mají v ČR trvalé bydliště bez ohledu na státní občanství. Tyto statistické údaje od roku 2001 zahrnují cizince s vízy nad 90 dnů a cizince s uznaným azylem. Od 1. května 2004 se údaje týkají občan zemí Evropské unie s přechodným pobytem na území ČR a občanů třetích zemí s dlouhodobým pobytem. Údaje zohledňují také události (sňatky, narození a úmrtí) občanů s trvalým pobytem na území ČR, které nastaly v cizině (Mapa České republiky, 2022).



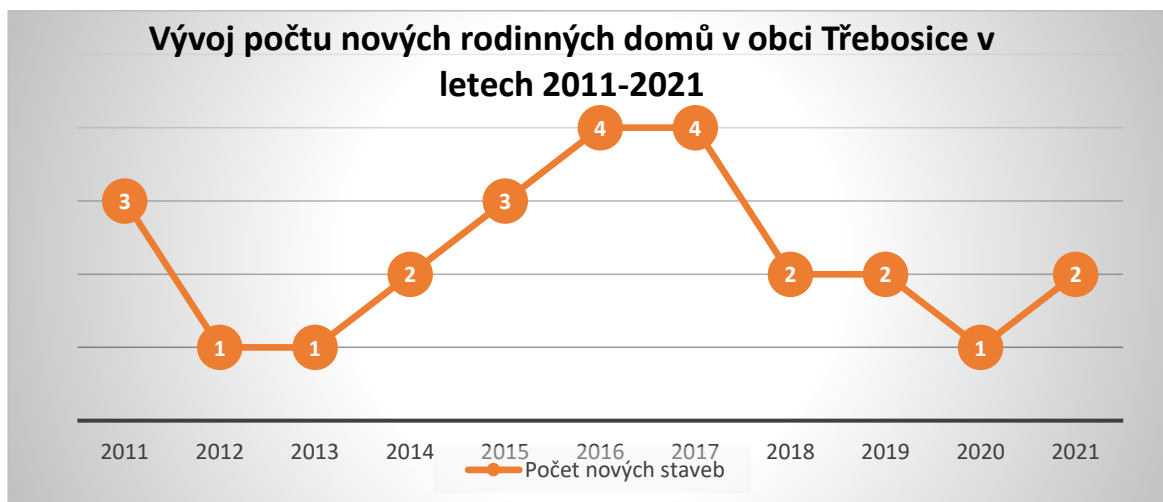
Obrázek 4: Vývoj počtu obyvatel v obci Třebosice v letech 2013–2022, Zdroj: Vlastní zpracování

V grafu je vidět vývoj počtu obyvatel za poslední deset let. Od roku 2013 počet obyvatel průběžně stoupal až do roku 2020. V roce 2021 se počet obyvatel snížil z 250 na 241, což je pokles počtu obyvatel o necelá 4 %. Tato skutečnost je vyvozena z důvodu změny trvalého bydliště převážně rodin s malými dětmi, kdy si mladé rodiny změnou trvalého bydliště zajistily přijetí dítěte v rámci předškolní a školní výuky na školní zařízení do spádové oblasti dle přání a potřeb rodičů. Po přijetí těchto dětí se počet obyvatel v roce 2021 navýšil zhruba na stejný počet obyvatel jako před touto skutečností a to na 243 obyvatel. Pokud budeme porovnávat složení obyvatelstva ženy X muži obce Třebosice, tak poměr žen a mužů je téměř stejný s výsledkem, že žen je vždy nepatrně více 1-2 ženy. Za postupný nárůst celkového počtu obyvatel může zejména vybudování a zasíťování 14 nových stavebních parcel, které obec nechala vybudovat viz. Kapitola 4.6.

4.6 Nová bytová výstavba

Nová bytová výstavba je závislá na volných pozemcích v katastrálním území obce Třebosice. Pro tento účel byly vykoupeny pozemky od soukromých osob a část pozemků byla vyjmuta z majetku obecního úřadu. V období 2014–2017 obec na své náklady přeměnila tuto zemědělskou půdu na stavební pozemky. Do těchto pozemků obec zainvestovala nemalé

finanční prostředky, které se jí částečně vrátily při prodeji stavebních pozemků a další investované prostředky by se měly v budoucnu vrátit do obecního rozpočtu, a to formou větších daňových příjmů ze státního rozpočtu na obyvatele.



Obrázek 5: Vývoj počtu nových rodinných domů v obci Třebosice v letech 2011–2021

Zdroj: Vlastní zpracování

Na grafu je vidět vývoj bytové výstavby rodinných domů v obci Třebosice dle územního plánu. Bytová výstavba byla ovlivněna prodejem obecních parcel ve dvou etapách. 1. etapa proběhla v roce před rokem 2011 prodej 3 parcel směrem k obecnímu hřbitovu. Kolaudace rodinných domů proběhla v roce 2011. 2. etapa proběhla od roku 2012 prodejem 14 parcel směrem na obec Dřenice. Cena jedné parcely se odvíjela od počtu prodaných m² = prodejní cena těchto pozemků byla 1 300 Kč/m². Obec Třebosice sice začala prodávat tyto parcely již v roce 2012, ale křivka vývoje počtu nových rodinných domů byla ovlivněna až od roku 2013-2017. Do křivky se tyto domy propisují až na základě kolaudačního rozhodnutí. Územní plán z roku 2013 počítá s vybudováním dalších 27 stavebních parcel, které však jsou na soukromých pozemcích, takže je tedy nutné, aby obec tyto pozemky od majitelů vykoupila a nebo aby umožnila stávajícím majitelům pozemků na vlastní náklady dopravní infrastrukturu vybudovat a poté již zasíťované pozemky prodat jako stavební parcely.

4.1.1 Příjmy obce Třebosice

Každá obec má v rozpočtu příjmovou a výdajovou část. Příjmová část se řadí na:

Daňové příjmy – jedná se o příjmy veřejných rozpočtů, které jsou dány právní povinností, která je obsažena v daňověprávním vztahu mezi státem nebo jiným veřejnoprávním subjektem a daňovým subjektem (Boháč, 2013).

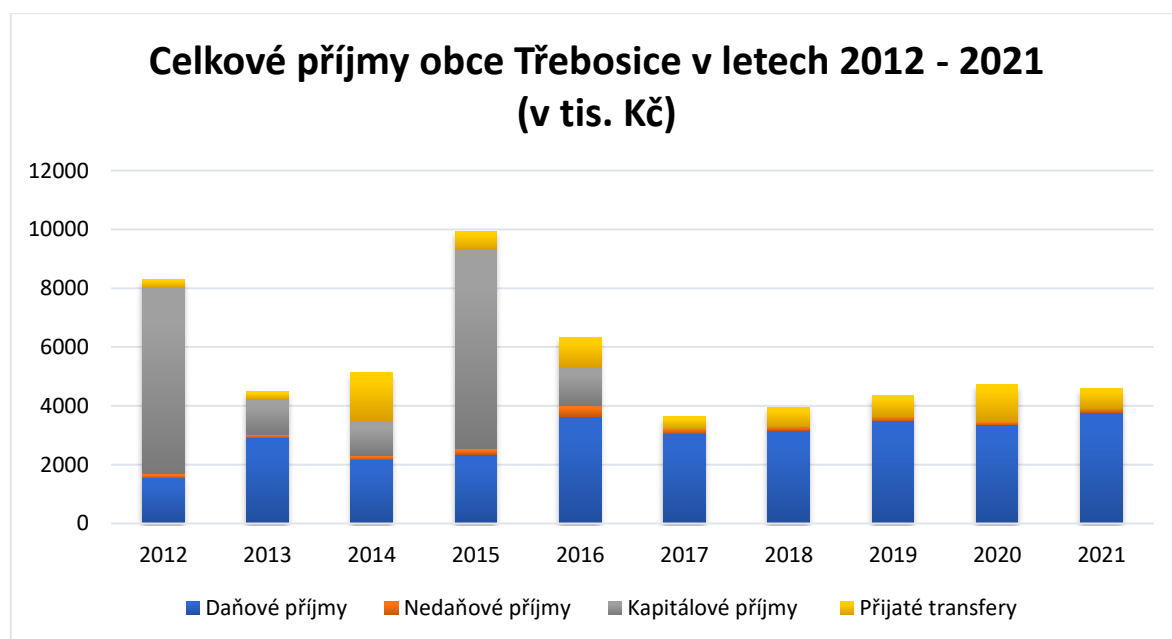
Tyto daně jsou rozděleny do čtyřech kategorií:

Daň z příjmu fyzických osob, daň z příjmu právnických osob, daň z přidané hodnoty dále DPH a ostatní daňové příjmy, kde jsou zahrnuty např. poplatky ze psů, poplatků za provoz systému odpadů, daň z nemovitých věci.

***Nedaňové příjmy** – jedná se o příjmy z vlastní činnosti např. příjmy z pronájmu majetku, pozemků a movitých věci.*

***Kapitálové příjmy** – zde jsou zahrnuty příjmy z prodeje dlouhodobého majetku, příjmy z prodeje ostatního hmotného dlouhodobého majetku.*

***Přijaté transfery** – investiční a neinvestiční přijaté transfery.*



Obrázek 6: Celkové příjmy obce Třebosice v letech 2012-2021 (v tis. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování

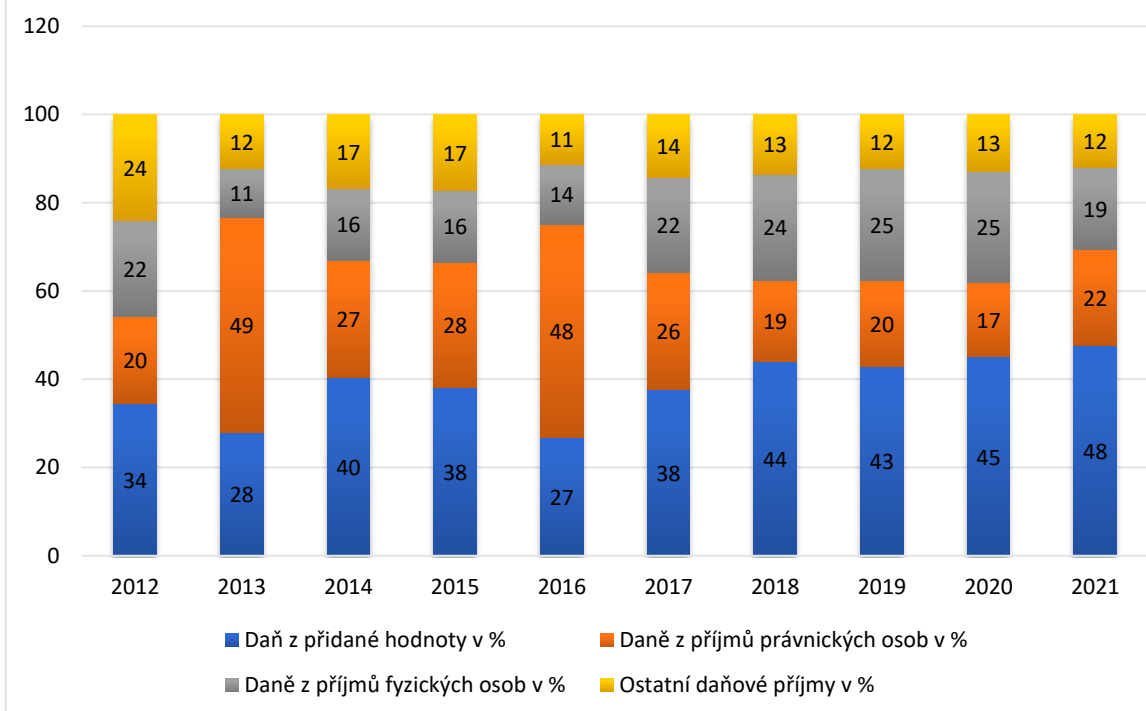
Tabulka 4: Celkové příjmy obce Třebosice v letech 2012-2021 (v tis. Kč)

Rok	2012	2013	2014	2015	2016
Daňové příjmy	1560	2924	2181	2362	3651
Nedaňové příjmy	126	105	130	175	371
Kapitálové příjmy	6326	1200	1145	6767	1269
Přijaté transfery	303	247	1682	614	1027
Příjmy celkem:	8315	4476	5138	9918	6318
Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Daňové příjmy	3075	3174	3488	3358	3778
Nedaňové příjmy	156	123	157	109	146
Kapitálové příjmy	0	0	0	0	0
Přijaté transfery	393	650	724	1266	669
Příjmy celkem:	3624	3947	4369	4733	4593

Zdroj: Vlastní zpracování

Celkové příjmy obce Třebosice jsou tvořeny daňovými, nedaňovými, kapitálovými a ostatními příjmy. V rámci sledovaného období deseti let je vidět, že obec získala velké finanční prostředky v rámci kapitálových příjmů v letech 2012–2015 z prodeje obecních pozemků v katastrálním území Třebosice, které v roce 2012 transformovala na 14 stavebních parcel. Díky tomuto kroku se v obci zvýšil počet obyvatel s trvalým bydlištěm a počet rodinných domů. Z toho vyplývá, že obec získá v budoucnu větší finanční prostředky v rámci celkových příjmů (dotace na obyvatele, daň z nemovitosti atd.)

Daňové příjmy v letech 2012-2021 z celkového rozpočtu obce Třebosice (v %)



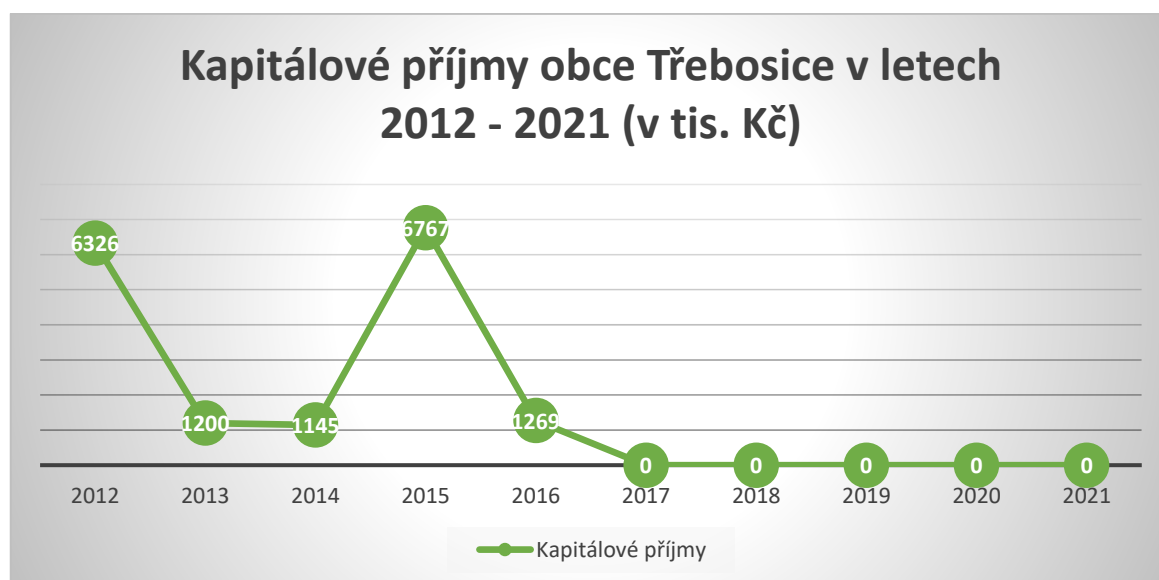
Obrázek 7: Daňové příjmy v letech 2012-2021 z celkového rozpočtu obce Třebosice (v %) Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 5: Vývoj struktury daňových příjmů obce Třebosice v letech 2012–2021 (v tis. Kč)

Vývoj struktury daňových příjmů					
Období	Daňové příjmy	Daň z přidané hodnoty	Daně z příjmů právnických osob	Daně z příjmů fyzických osob	Ostatní daňové příjmy
2012	1 560	537	308	339	376
2013	2 924	818	1 423	323	360
2014	2 181	879	582	355	364
2015	2 362	902	669	384	406
2016	3 651	976	1 766	498	411
2017	3 075	1 159	812	664	440
2018	3 174	1 394	588	764	428
2019	3 488	1 494	681	883	430
2020	3 358	1 514	569	843	433
2021	3 778	1 798	821	703	457

Zdroj: Vlastní zpracování

V tabulce a grafu viz. výše je vidět vývoj struktury daňových příjmů obce Třebosice v letech 2012–2021. Tyto daňové příjmy činily 85 % celkových příjmů obce. Obec Třebosice měla největší procentuální příjem daňových příjmů ve sledovaném období z kategorie DPH. Výjimkou bylo sledované období 2013 a 2016, kdy největší finanční příjem byl z kategorie daň z příjmu právnických osob, který dělal cca 48% podíl příjmů, což byla téměř polovina celkových příjmů obce. Od roku 2017 se následně obci zvýšil % příjem v rámci daně z příjmů fyzických osob oproti předcházejícímu období.



Obrázek 8: Kapitálové příjmy obce Třebosice v letech 2012–2021 (v tis. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování

Z grafu je patrné, že nemalé finanční prostředky obec získala v období 2012 až 2016, kdy obec prodala celkem 14 stavebních parcel směrem na obec Dřenice. Těmito prostředky uhradila kompletní zasíťování, dopravní infrastrukturu a úvěry s tím spojené. Od roku 2017 má obec kapitálové příjmy na nulové hodnotě. V současné době jsou již všechny rodinné stavby na těchto parcelách po kolaudaci.

4.1.2 Výdaje obce Třebosice

Každá obec má v rozpočtu příjmovou a výdajovou část. Do výdajové části se řadí:

Běžné výdaje – jedná se o výdaje na běžný provoz územní samosprávy. Jedná se o *výdaje na mzdy zaměstnanců ve veřejné správě a další náklady s tím spojené na neinvestiční nákupy a související výdaje* např. nákup služeb, energie, neinvestiční *transfery/dotace* soukromoprávním osobám např. ústavům, obecně prospěšným společnostem atd. Mezi běžné výdaje se dále řadí *neinvestiční transfery veřejnoprávním osobám a mezi peněžními fondy* sem patří např. neinvestiční a ostatní dotace obcím a v neposlední řadě *Ostatní neinvestiční výdaje*.

Kapitálové výdaje – investiční nákupy a související výdaje, kam patří pořízení dlouhodobého hmotného výdaje, což je spojené s nákupem a provozem staveb, strojů a zařízení. V rámci celkových výdajů je nejvíce výdajů v kategorii běžných výdajů viz níže.



Obrázek 9: Celkové výdaje obce Třebosice v letech 2012 - 2021 (v tis. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 6: Celkové výdaje obce Třebosice v letech 2012–2021 (v tis. Kč)

Rok	2012	2013	2014	2015	2016
Běžné výdaje	1353	2533	3270	2689	5087
Kapitálové výdaje	12026	227	956	79	254
Výdaje celkem	13379	2760	4226	2768	5341
Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Běžné výdaje	2730	3052	3782	2934	3086
Kapitálové výdaje	1802	2181	214	2966	567
Výdaje celkem	4532	5233	3996	5900	3653

Zdroj: Vlastní zpracování

Celkové výdaje obce Třebosice jsou tvořeny převážně běžnými výdaji na provoz obce. Zde jsou zahrnuty výdaje např. mzdové prostředky, které jsou vyčísleny v tabulce/ znázorněny v grafu viz. výše. Velké finanční výdaje na pořízení/investici do kapitálového majetku jsou vynaloženy na investice v rámci rozvoje obce. Obec Třebosice v letech 2012–2015 měla značné finanční příjmy z kapitálu za prodej transformovaných pozemků. Tyto příjmy ovlivnily výdaje v roce 2012 na výstavbu infrastruktury nových 14. stavebních parcel. Další větší kapitálové výdaje proběhly v roce 2017 a 2018, a to na opravy místních komunikací a chodníků v obci. Zatím posledním větším kapitálovým výdajem v hodnotě 2,3 mil. Kč bylo pořízení pozemku v roce 2020 ve vedlejší obci Staré Jesenčany, protože obec Třebosice plánuje

vybudování cyklostezky právě do vedlejší vesnice, odkud je již další cyklostezka až do města Pardubice. Část tohoto pozemku je nezbytná k vybudování cyklostezky. Tato plánovaná cyklostezka bude velkým přínosem nejen pro obyvatele Třebosic, protože stávající silniční komunikace mezi těmito obcemi je velmi frekventovaná a pro cyklisty a chodce je tím nebezpečná.

4.1.3 Hospodářský výsledek obce Třebosice

Každá instituce vykazuje výsledek hospodaření jako saldo, kdy příjmy jsou vyšší než výdaje, nebo ztráta, kdy příjmy jsou nižší než výdaje a nebo hospodářský výsledek vyrovnaný, když příjmy a výdaje jsou stejné.



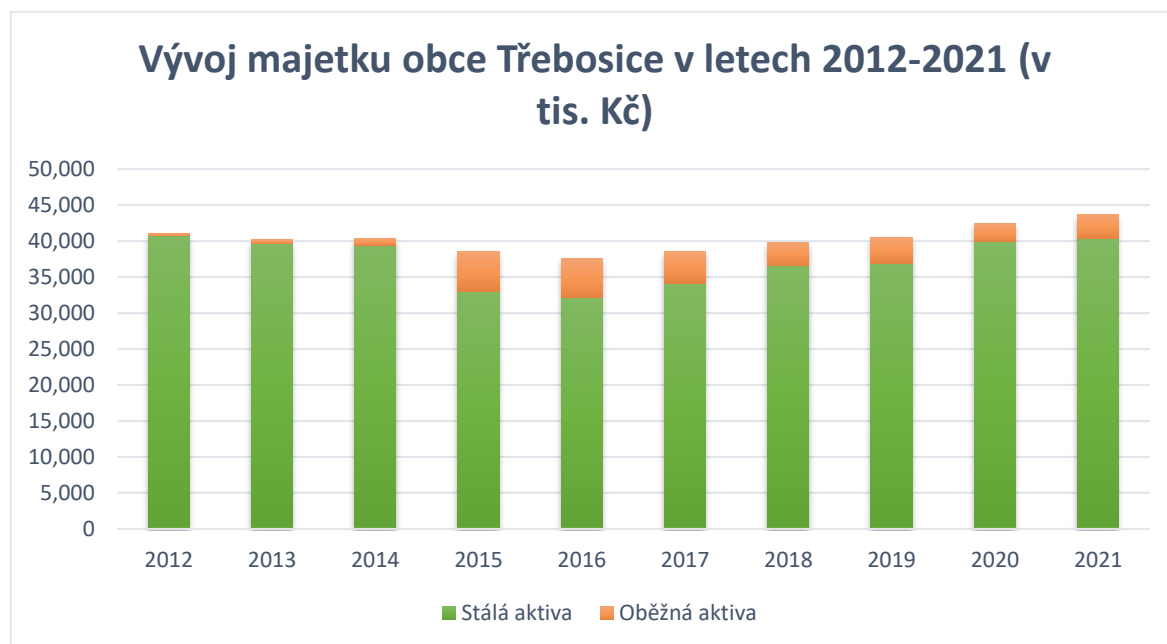
Obrázek 10: Vývoj hospodářského výsledku obce Třebosice saldo/ztráta v letech 2012 - 2021 (v tis. Kč)
Zdroj: Vlastní zpracování

Obec Třebosice vykazuje hospodářský výsledek jako zisk ve sledovaném období kromě let 2012, 2017, 2018, a 2020. V roce 2012 byla ztráta nejvyšší, a to z důvodu nemalých investic do plánovaných stavebních parcel v rámci rozvoje obce Třebosice. Tato investice způsobila následně nadměrný zisk v roce 2015 oproti rokům předcházejícím i následným. V roce 2020 byl propad v hospodářském výsledku díky investici do místní komunikace ke hřbitovu.

4.1.4 Majetek obce Třebosice

Majetkem obce Třebosice v této kapitole jsou stálá aktiva a oběžná aktiva. Mezi stálá aktiva patří dlouhodobý nehmotný, hmotný a finanční majetek. Oběžná aktiva jsou zásoby,

krátkodobé pohledávky a krátkodobý finanční majetek což jsou finanční prostředky v pokladně a na běžných účtech.



Obrázek 11: Vývoj majetku obce Třebosice v letech 2012-2021 (v tis. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 7: Vývoj majetku obce Třebosice v letech 2012-2021 (v tis. Kč)

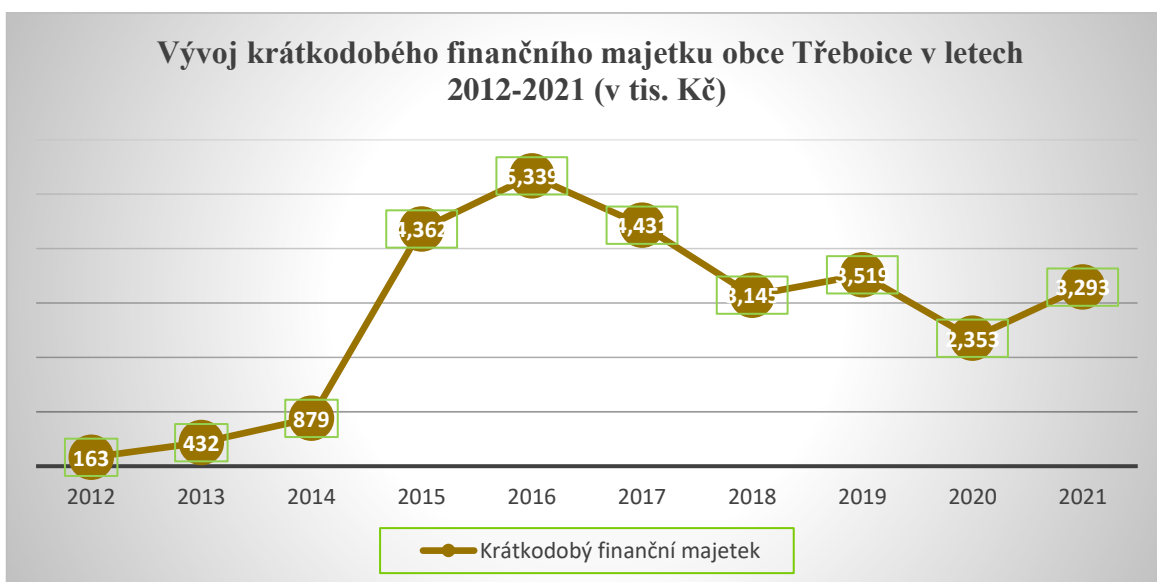
Rok	2012	2013	2014	2015	2016
Aktiva celkem	41 016	40 203	40 395	38 572	37 541
Stálá aktiva	40 781	39 689	39 445	32 968	32 101
Dlouhodobý nehmotný majetek	229	229	229	229	229
Dlouhodobý hmotný majetek	35 506	34 414	32 623	26 146	25 279
Dlouhodobý finanční majetek	5 046	5 046	6 593	6 593	6 593
Oběžná aktiva	236	515	950	5 604	5 439
Zásoby	1	1	1	1	-
Krátkodobé pohledávky	71	81	70	1 241	101
Krátkodobý finanční majetek	163	432	879	4 362	5 339
Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Aktiva celkem	38 582	39 830	40 515	42 454	43 714
Stálá aktiva	34 072	36 596	36 897	39 967	40 315
Dlouhodobý nehmotný majetek	229	229	229	229	229
Dlouhodobý hmotný majetek	27 250	29 774	30 095	33 191	33 539
Dlouhodobý finanční majetek	6 593	6 593	6 573	6 547	6 547
Oběžná aktiva	4 510	3 234	3 618	2 487	3 400
Zásoby	-	-	-	-	-

Krátkodobé pohledávky	79	89	99	135	107
Krátkodobý finanční majetek	4 431	3 145	3 519	2 353	3 293

STÁLÁ AKTIVA = do evidence dlouhodobého hmotného majetku obce Třebosice patří místní škola, obecní úřad s víceúčelovým sálem, hasičská zbrojnice, obecní obchod a hospoda. Dále jsou zde zahrnuty místní komunikace a infrastruktura.

OBĚŽNÁ AKTIVA jsou již zmíněné finanční prostředky v podobě krátkodobých pohledávek, tedy rozpracované aktivity obce, které se prolínají do následujícího roku 2022. Krátkodobý finanční majetek je hotovost v pokladně a na běžném účtu.

Z grafu a tabulek je zřejmé, že pokud nebude bráno v úvahu období 2012 až 2015, kdy v majetku obce figurovaly i stavební pozemky, které se postupně prodávaly, tak hodnota stálých aktiv postupně roste.



Obrázek 12: Vývoj krátkodobého finančního majetku obce Třebosice v letech 2012-2021 (v tis. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování

Z grafu je patrné, že obec Třebosice disponuje nemalými finančními prostředky v pokladně a na běžném účtu. Vzhledem k běžným výdajům a velikosti obce jsou takto vysoké hodnoty krátkodobého finančního majetku zbytečné. Tento majetek v tuto chvíli ztrácí na hodnotě díky vysoké inflaci.

5 Výsledky a diskuse

Analýza celkového hospodaření obce Třebosice byla založena na porovnávání vývoje několika aspektů v období od roku 2012 do roku 2021, které mají přímou souvislost s jejím hospodařením. Od roku 2012 dochází v obci k postupnému nárůstu celkového počtu obyvatel, což je určitě pozitivní. Díky stávajícímu získávání finančních prostředků do rozpočtů obcí, kdy je částka určována v přepočtu na obyvatele, to pro obec znamená větší příjmy. Nárůst počtu obyvatel je dán hlavně novou výstavbou, která díky nově vybudovaným stavebním parcelám rostla, jak bylo popsáno v analýze. Obec má dle územního plánu plánovaných dalších 27 stavebních parcel. Pozemky pro potenciální stavební parcely jsou v tuto chvíli v soukromém vlastnictví. Pro další rozvoj obce je tedy nutné, aby jako v předchozí fázi výstavby nových stavebních parcel směrem na Dřenice, obec zajistila odkup požadovaných pozemků od stávajících majitelů a poté tyto pozemky přetransformovala na stavební parcely. Pokud by však odkup stávajících pozemků z důvodů vysokých výkupních cen nebylo možné zrealizovat, tak má ještě obec možnost nabídnout zasíťování a přetransformování stávajících pozemků jejich vlastníkům na jejich náklady. Poté by již záleželo na vlastnících, za jakou částku by nově vybudované parcely prodali.

Z provedené analýzy dále vyplývá, že z celkových příjmů obce je cca 85 % příjmů daňových. Tyto Příjmy však obec nemá možnost výrazně ovlivnit. Velký výkyv nastal pouze v období 2012 až 2016, kdy obec měla velké kapitálové příjmy v hodnotách od 1,2 mil. do 6,8 mil. Kč, a to díky prodeji již zmíněných stavebních parcel. Dalším zdrojem příjmů jsou přijaté transfery z krajského úřadu či ministerstva pro místní rozvoj, díky kterým obec financuje veřejně prospěšné celky či opravy svého majetku. Od roku 2012 do roku 2021 tímto způsobem získala cca 4,2 mil. Kč. Jednalo se zejména o investice do protipovodňových opatření (729 tis), oprava střechy obecní školy a chodníků (550 tis), úprava veřejných prostranství a vybudování nového hřiště (700 tis), veřejné osvětlení (170 tis) a jiné. V tomto směru je obec aktivní a dokáže si na zajistit potřebné finanční prostředky.

V praktické části byla dále analyzována výdajová stránka obce. Tu z největší části tvoří běžné výdaje, které jsou spojené s běžným provozem obce. Tyto výdaje byly nejnižší v roce 2012, kdy činily 1,35 mil. Kč. Poté již postupně narůstaly, průměrně se však pohybují kolem cca 3 mil. Kč. Zajímavý je také nárůst mzdových prostředků, které v roce 2012 činily 256 tis Kč, v roce 2021 však činily již 890 tis Kč. Tento značný nárůst je dán zejména upravováním cenových hladin ve státní sféře, kam obecní zastupitelstvo také spadá.

Dalším ukazatelem stavu obce je hodnota celkových aktiv a pasiv. Pokud nebude brán zřetel na období 2012 až 2015, kdy v majetku obce byly i stavební parcely, které obec postupně prodávala, tak i celková aktiva obce postupně narůstají. V roce 2021 byla tato částka 43,7 mil. Kč.

Z účetní rozvahy je také patrné, že obec kromě období 2012 až 2014, kdy využila k financování výstavby nových stavebních parcel dlouhodobého úvěru, který na počátku dosahoval hodnoty 5,58 mil. Kč, již není zadlužená. Vše financuje ze svých prostředků, což je také velmi pozitivní. Posledním analyzovaným ukazatelem byla hodnota krátkodobého finančního majetku, který zahrnuje prostředky na bankovních účtech a prostředky v pokladně. V roce 2012 se jednalo o částku 163 tis Kč. Nejvyšší hodnota tohoto majetku byla v roce 2017, kdy dosahovala hodnoty 4,4 mil. Kč, a to opět díky prodeji stavebních parcel. V roce 2021 částka dosahovala 3,2 mil. Kč. Na základě této analýzy by bylo doporučeno, aby obec část krátkodobého finančního majetku investovala do garantovaných produktů, které nabízejí nějaké procentní zhodnocení.

6 Závěr

Cílem této bakalářské práce, která se věnovala financování územní samosprávy, bylo relevantní zhodnocení celkového hospodaření malé obce Třebosice, a to v časovém rozpětí od roku 2012, do roku 2021. Obec jako základní územní celek má více zdrojů financování, a proto byla provedena analýza nejen výdajové ale také příjmové stránky rozpočtu obce, kde tyto položky byly postupně popsány a rozebrány. Bakalářská práce byla rozdělena na dvě hlavní části, část teoretickou a část praktickou.

V první teoretické části byly nejprve vysvětleny základní pojmy týkající se státní správy, samosprávy a jejích úřadů. Dále byly popsány metody a způsoby financování obcí, sestavování rozpočtů, dále příjmové a výdajové stránky. Tyto pojmy byly popisovány pomocí odborných publikací zabývajících se tímto tématem, dále pomocí platných zákonů a legislativy.

V praktické části byla nejprve představena obec Třebosice, její historie, geografie a demografie. Dále byly kvůli relevantnímu zhodnocení sestaveny grafy a tabulky s údaji, které mají vypovídající hodnotu ohledně hospodaření obce. Jako zdroje pro tyto analýzy byly použity veřejně dostupné portály, zejména však informační systém Ministerstva financí MONITOR, který jako specializovaný informační portál Ministerstva financí umožňuje veřejnosti přístup k účetním a rozpočtovým informacím ze všech úrovní samosprávy a státní správy, dále stránky Českého statistického úřadu, který je úředním orgánem státní správy ČR, či oficiální stránky obce či přímo obecní úřad.

Z vytvořených tabulek a grafů je patrné, že největší vliv na výkyvy u analyzovaných položek v celkovém hospodaření obce měla zejména nová výstavba a následný prodej stavebních parcel. Nejvíce je to patrné na hodnotě kapitálových výdajů, a to v roce 2012, kdy tato částka činila 12 mil. Kč. V jiných letech tato částka však nepřesáhla hodnotu 3 mil. Kč. Na druhou stránku se prodej těchto parcel pozitivně promítnul v období 2012-2016, kdy tyto celkové příjmy činily 16,7 mil. Kč. Tento prodej stavebních parcel měl vliv na pozdější celková aktiva obce. Pravidelným zdrojem příjmů a po výše zmíněných kapitálových příjmech za prodané stavební parcely určitě také tím nejvýraznějším, jsou daňové příjmy, jenž tvoří průměrně 85 % pravidelných příjmů. Tyto příjmy však obec v podstatě může ovlivnit jen minimálně, a to zejména rozšířením počtu obyvatel, kteří jsou v obci hlášeni k trvalému pobytu. Aspekt většího počtu obyvatel lze zajistit jedině novými stavebními parcelami, které má obec schválené i v územním plánu.

Z analýzy je dále patrné, že obec efektivně využívá i možnosti příjmů ve formě přijatých transferů, které ve formě dotací ze strany krajského úřadu či ministerstva pro místní rozvoj využívá pro následný rozvoj obce, případně na financování oprav obecního majetku. Od roku 2012 až do roku 2021 se jednalo celkem o 4,2 mil. Kč, které byly získány ze státních a krajských transferů.

Dalším důležitým ukazatelem, který byl analyzován, je vývoj hodnoty majetku. Hodnota majetku postupně rostla až na hodnotu, která v roce 2021 činila 43,7 mil. Kč.

Z provedených analýz vyplývá, že obec je na tom finančně dobře, nemá žádné úvěry a vše financuje z vlastních prostředků. Neobvyklá je pouze hodnota krátkodobého finančního majetku, který v roce 2021 činil 3,3 mil. Kč. Tato finanční částka je uložena primárně na běžných účtech, které nemají aktuálně žádné % zhodnocení. Proto tyto uložené peníze díky stávající inflaci ztrácejí na své hodnotě. Proto by bylo vhodné je předisponovat na bankovní produkty, které nabízí alespoň nějaké finanční zhodnocení.

Závěrem lze říci, že obec Třebosice je zdravá obec, a to nejen po finanční stránce ale i v rámci svého rozvoje. Hospodaření obce s jejím majetkem je na dobré úrovni, Snaží se efektivně získávat finanční prostředky na investice do oblastí veřejného zájmu v obci, jako je osvětlení, infrastruktura, či dětská hřiště. Chce se i nadále rozvíjet, aby obyvatelé v této obci byli spokojeni.

7 Seznam použitých zdrojů

- [1.] BOHÁČ Radim. *Daňové příjmy veřejných rozpočtů v České republice*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. ISBN 978-80-7478-045-5.
- [2.] Český rozhlas: *KOMUNÁLNÍ VOLBY 2018* [online]. © 1997-2023 Český rozhlas, 2018 [cit. 2023-03-07]. Dostupné z: <https://www.irozhlas.cz/volby/komunalni-volby-2018/trebosice-572985>
- [3.] Český statistický úřad 2020: *Epřehledy* [online]. Praha, 2020 [cit. 2023-03-07]. Dostupné z: https://eprehledy.cz/kraje_pocet_obyvatel_hruba_mzda_nezamestnanost.php
- [4.] Český statistický úřad: *Krajská správa ČSÚ v Pardubicích* [online]. Praha, 2023 [cit. 2023-03-07]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/region_soudrznosti
- [5.] Deník veřejné správy: *Kapitálové výdaje obcí* [online]. Copyright © 2023 Triada, spol. s r. o., webmaster@triada.cz, 2018 [cit. 2023-03-07]. Dostupné z: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6757061>
- [6.] Deník veřejné správy: *Regionální rady regionů soudržnosti* [online]. Copyright © 2023 Triada, spol. s r. o., webmaster@triada.cz, 2014 [cit. 2023-03-07]. Dostupné z: <https://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6661630>
- [7.] Finanční správa: *Daně* [online]. Praha, 2022 [cit. 2023-03-07]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/kraje-a-obce/danove-prijmy-kraju-a-obci/rozpocetove-urceni-dani>
- [8.] HUBENÝ, Jaroslav. *Třebosice chtějí mít ve znaku kozla. Je šest tisíc let starý*. MF Dnes [online]. © 1999–2023, 16. 1. 2015, **2015** [cit. 2023-03-14]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/pardubice/zpravy/symbolem-trebosic-bude-archeologicky-nalez.A150116_142238_pardubice-zpravy_jah
- [9.] Kompetenční zákon [online]. Praha: © AION CS, s.r.o. 2010-2023 | Pracuje na systému AToM3, 1969 [cit. 2023-03-14]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1969-2>
- [10.] *Management Mania: Územní a místní samospráva (Local Government)* [online]. Copyright © 2011-2016 | ManagementMania.com. ManagementMania's Series of Management ISSN 2327-3658 [cit. 2023-03-14]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/uzemni-samosprava>

- [11.] Mapa České republiky: *Počet obyvatel České republiky* [online]. 2022 [cit. 2023-03-07]. Dostupné z: <http://www.mapaceskerepubliky.cz/pocet-obyvatel-cr>
- [12.] MARKOVÁ Hana, BOHÁČ Radim. *Rozpočtové právo*. Praha: C. H. Beck, 2007. ISBN: 978-80-7179-551-3.
- [13.] Ministerstvo vnitra České republiky: „*Dobrá správa*“ v dokumentech Rady Evropy [online]. Praha: © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena, 2008 [cit. 2023-03-07]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/dobra-sprava-v-dokumentech-rady-evropy.aspx>
- [14.] MONITOR: *Obec Třebosice* [online]. Praha: Ministerstvo financí Česká republika [cit. 2023-03-07]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00580643/casove-rady>
- [15.] NAHODIL František a kolektiv. *Veřejná správa a financování veřejného sektoru*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN: 978-80-7380-536-4.
- [16.] Nařízení vlády č. 4/1945 Sb. [online]. Praha: © AION CS, s.r.o. 2010-2023 | Pracuje na systému AToM3, 1949 [cit. 2023-03-07]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1945-4/zneni-19490401>
- [17.] Obec Třebosice: *Obecní úřad* [online]. Třebosice: © 2023 Obec Třebosice, Kontaktovat webmastera, Prohlášení o přístupnosti, Mapa stránek ANTEE s.r.o. - Tvorba webových stránek, Redakční systém IPO, 2023 [cit. 2023-03-07]. Dostupné z: <https://www.trebosice.cz/obecni-urad>
- [18.] *Obec Třebosice: Úřední deska* [online]. Třebosice: © 2023 Obec Třebosice [cit. 2023-03-14]. Dostupné z: <https://www.trebosice.cz/>
- [19.] *OBCE PRO: Program rozvoje obce Třebosice* [online]. In: . 2013, s. 21 [cit. 2023-03-14]. ISBN Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Dostupné z: <https://www.obcepro.cz/program-rozvoje-obce-231.pdf>
- [20.] PEKOVÁ Jitka, PILNÝ Jaroslav, JETMAR Marek. *Veřejný sektor-řízení a financování*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012 ISBN: 978-80-7357-936-4.
- [21.] Pražský hrad / Prezident ČR: *Pravomoci prezidenta* [online]. Praha: © 2023 Pražský hrad, 2023 [cit. 2023-03-07]. Dostupné z: <https://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/soucasny-prezident-cr/pravomoci-prezidenta>

- [22.] Seznam zprávy: *Komunální volby 2022* [online]. Copyright © Seznam Zprávy, a.s. Copyright © Seznam.cz, 2022 [cit. 2023-03-07]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/p/vysledky-voleb/2022/komunalni-volby/obec/572985-trebosice>
- [23.] *Vláda České republiky: Členové vlády* [online]. Praha: Vláda ČR (c) 2009-2023 [cit. 2023-03-14]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/vlada/>
- [24.] *Vláda České republiky: Jednání vlády* [online]. Praha: Vláda ČR (c) 2009-2023 [cit. 2023-03-14]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/jednani-vlady/>
- [25.] *Vláda České republiky: Ministerstva* [online]. Praha: Vláda ČR (c) 2009-2023 [cit. 2023-03-13]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/scripts/modules/fs/default.php?locale=CZ&sort=rank&site=www.vlada.cz%3Bicv.vlada.cz&searchtext=ministerstva>
- [26.] Zákon o obcích (obecní zřízení): Zákon č. 128/2000 Sb. In: *Sbírka zákonů*. Praha: © AION CS, s.r.o. 2010-2023 | Pracuje na systému AToM3, 2022, ročník 2000, 128/2000. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>
- [27.] Zákon o obcích (obecní zřízení) (úplné znění) [online]. Praha: Copyright © 1997–2022 Internet Info, 2022 [cit. 2023-03-07]. Dostupné z: <https://www.podnikatel.cz/zakony/zakon-o-obcich-obecni-zrizeni/uplne/>

8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

Seznam obrázků

Obrázek 1: Struktura Státní správy v ČR.....	13
Obrázek 2: Struktura Samosprávy v ČR.....	17
Obrázek 3: Znak obce Třebosice	27
Obrázek 4: Vývoj počtu obyvatel v obci Třebosice v letech 2013–2022	Zdroj: Vlastní zpracování 32
Obrázek 5: Vývoj počtu nových rodinných domů v obci Třebosice v letech 2011–2021...	33
Obrázek 6: Celkové příjmy obce Třebosice v letech 2012-2021 (v tis. Kč)	Zdroj: Vlastní zpracování 34
Obrázek 7: Daňové příjmy v letech 2012-2021 z celkového rozpočtu obce Třebosice (v %)	Zdroj: Vlastní zpracování 36
Obrázek 8: Kapitálové příjmy obce Třebosice v letech 2012–2021 (v tis. Kč)	Zdroj: Vlastní zpracování 37
Obrázek 9: Celkové výdaje obce Třebosice v letech 2012 - 2021 (v tis. Kč)	Zdroj: Vlastní zpracování 38
Obrázek 10: Vývoj hospodářského výsledku obce Třebosice saldo/ztráta v letech 2012 - 2021 (v tis. Kč)	Zdroj: Vlastní zpracování 39
Obrázek 11: Vývoj majetku obce Třebosice v letech 2012-2021 (v tis. Kč)	Zdroj: Vlastní zpracování 40
Obrázek 12: Vývoj krátkodobého finančního majetku obce Třebosice v letech 2012-2021 (v tis. Kč)	Zdroj: Vlastní zpracování 41

Seznam tabulek

Tabulka 1: Celkového počtu obyvatel v ČR dle krajů je 10 694 364: (stav k 31/07/2020)	15
Tabulka 2: Počet členů zastupitelstva dle počtu obyvatel dané obce	15
Tabulka 3: Členění příjmů a výdajů v ČR	25
Tabulka 4: Celkové příjmy obce Třebosice v letech 2012-2021 (v tis. Kč).....	35
Tabulka 5: Vývoj struktury daňových příjmů obce Třebosice v letech 2012–2021 (v tis. Kč) 36
Tabulka 6: Celkové výdaje obce Třebosice v letech 2012–2021 (v tis. Kč)	38
Tabulka 7: Vývoj majetku obce Třebosice v letech 2012-2021 (v tis. Kč).....	40

Seznam použitých zkratk

PO – právnická osoba

RRRS – Regionální rada regionů soudržnosti

SS – státní správa

VS – veřejná správa

Přílohy

Příloha 1 – Vybrané ukazatele regionu soudržnosti NUTS2 Severovýchod za období 2018–2020

27-3. Vybrané ukazatele regionu soudržnosti NUTS 2 Severovýchod													
	Měsíční jednotka	NUTS 2 Severovýchod			v tom kraje			Region					
		2018	2019	2020	Liberecký			Královéhradecký			Pardubický		
					2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
OBYVATELSTVO													
Počet obyvatel (k 31. 12.)	osoby	1 513 693	1 517 999	1 516 135	442 356	443 690	442 476	551 021	551 647	550 803	520 316	522 662	522 856
Střední stav obyvatel	osoby	1 511 421	1 515 301	1 518 116	441 608	442 947	443 161	550 688	551 208	551 605	519 125	521 146	523 350
Podíl městského obyvatelstva	%	67,9	67,8	67,6	77,2	77,1	76,9	66,3	66,2	66,0	61,6	61,5	61,3
Živě narození na 1 000 obyvatel	‰	10,5	10,5	10,2	10,7	10,5	10,3	10,3	10,0	10,0	10,6	10,9	10,4
Zemřelí na 1 000 obyvatel	‰	10,8	10,6	12,1	10,7	10,4	11,9	10,9	10,7	12,1	10,6	10,7	12,2
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel	‰	2,2	3,0	0,6	2,3	2,9	-1,2	0,5	1,9	0,6	3,8	4,3	2,1
Index stáří (65+ / 0–14)	%	128,8	130,7	131,8	122,6	124,3	124,9	136,3	138,8	140,7	126,5	127,8	128,7
HRUBÝ DOMÁCÍ PRODUKT													
Podíl na HDP, ČR = 100	%	11,6	11,6	11,8	3,2	3,2	3,2	4,6	4,6	4,7	3,9	3,8	4,0
HDP na 1 obyvatele	Kč	416 523	442 150	443 641	387 169	412 356	405 455	447 751	480 479	481 323	408 366	426 934	436 259
ČR = 100	%	81,8	81,5	83,4	76,1	76,0	76,2	88,0	88,5	90,4	80,2	78,7	82,0
Disponibilní důchod na 1 obyvatele	Kč	238 708	255 958	267 530	231 764	247 860	259 666	243 481	265 462	273 192	239 551	252 789	268 220
TRH PRÁCE													
Zaměstnaní celkem	tis. osob	739,3	742,1	732,4	210,3	209,8	209,9	270,4	272,8	265,8	258,6	259,6	256,7
Obecná míra nezaměstnanosti (ILO)	%	2,0	1,7	2,3	1,9	1,8	2,9	2,3	1,6	2,6	1,7	1,6	1,6
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (k 31. 12.)	osoby	26 973	26 347	34 066	10 091	9 341	12 364	8 968	9 076	11 483	7 914	7 930	10 219
Podíl nezaměstnaných osob (k 31. 12.)	%	2,60	2,49	3,32	3,18	2,95	4,06	2,31	2,38	3,11	2,19	2,20	2,92
Pracovní místa v evidenci úřadu práce (k 31. 12.)		59 468	51 118	42 259	11 030	11 850	10 115	12 848	14 686	11 581	35 590	24 582	20 563
ZEMĚDĚLSTVÍ													
Obhospodařovaná zemědělská půda	ha	570 427	570 983	571 264	102 931	101 622	101 254	235 424	237 283	238 033	232 072	232 077	231 977
z toho orná půda	ha	380 770	381 095	381 029	38 457	37 789	37 687	166 179	167 777	168 148	176 134	175 529	175 194
Hospodářská zvířata (k 1. 4.)													
skot	tis. ks	265,4	266,9	263,3	50,0	49,4	48,7	98,3	101,6	101,2	117,1	115,9	113,3
prasata	tis. ks	253,6	248,5	238,6	19,9	17,0	19,0	63,6	65,3	56,5	170,2	166,2	163,1
drůbež	tis. ks	7 248,3	6 635,9	7 063,8	66,7	80,3	75,2	2 780,5	2 776,9	2 749,1	4 401,1	3 778,7	4 239,6
PRŮMYSL													
Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy ¹⁾	mil. Kč, b. c.	605 570	592 958	592 754	168 830	172 186	150 173	175 621	145 362	166 296	261 120	275 411	276 285
STAVEBNICTVÍ													
Zahájené byty		4 019	5 075	4 401	925	1 883	1 193	1 696	1 645	1 544	1 398	1 547	1 664
Dokončené byty		4 188	4 265	3 844	1 044	838	788	1 473	1 703	1 488	1 671	1 724	1 568
Obytná plocha na 1 dokončený byt	m ²	75,7	78,0	77,7	81,7	89,2	84,3	73,2	75,0	75,4	74,0	75,5	76,7
CESTOVNÍ RUCH													
Hromadná ubytovací zařízení		2 321	2 320	2 573	889	895	997	1 078	1 074	1 193	354	351	383
lůžka		112 724	113 410	121 819	42 604	42 821	46 206	51 049	51 006	55 419	19 071	19 583	20 194
přenocování		8 609 500	8 980 470	6 882 845	2 978 105	3 169 859	2 510 460	4 305 538	4 476 372	3 418 543	1 325 857	1 334 239	953 842
DOPRAVA													
Délka silnic I. třídy	km	1 243,4	1 245,7	1 226,8	346,1	348,4	348,4	438,7	438,7	436,7	458,6	458,6	441,7
Délka silnic II. třídy	km	2 294,5	2 289,8	2 309,6	487,5	482,9	484,0	894,4	894,3	896,2	912,6	912,6	929,4
Délka silnic III. třídy	km	6 187,6	6 175,2	6 171,3	1 586,0	1 581,3	1 579,7	2 393,9	2 388,2	2 386,1	2 207,8	2 205,8	2 205,5
ZDRAVOTNICTVÍ													
Lékaři na 1 000 obyvatel	přepočtené osoby	4,2	4,3	4,4	3,9	4,0	4,1	4,7	4,8	4,8	4,1	4,1	4,1
Lůžka v nemocnicích na 1 000 obyvatel		5,5	5,5	5,5	5,5	5,4	5,4	6,2	6,2	6,2	4,9	4,8	4,8
Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti	%	4,762	5,029	5,969	4,966	5,293	6,506	4,678	4,903	5,859	4,688	4,953	5,680
SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ													
Příjemci důchodů celkem	osoby	432 262	432 502	430 506	123 519	123 543	123 193	160 971	161 264	160 435	147 772	147 695	146 878
z toho starobních (sólo)		271 029	272 319	271 508	77 771	78 099	77 868	102 079	102 616	102 308	91 179	91 604	91 332
Průměrný měsíční starobní důchod (sólo)	Kč	12 257	13 306	14 313	12 301	13 349	14 343	12 282	13 334	14 346	12 190	13 238	14 250

¹⁾ podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji

(Český statistický úřad, 2023)

Příloha 2 – Schéma rozpočtového určení daní od 1. 1. 2022

Schéma rozpočtového určení daní od 1. 1. 2022



(Finanční správa, 2022)

Příloha 3 – ROZVAHA – aktiva obce Třebosice v letech 2012-2021

Rozvaha												
Obec: Obec Třebosice (IČO 00580643)												
Kraj: Pardubický (NUTS CZ053)												
Řád částek: tis. Kč												
Číslo položky	Název položky	Syn. účet	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
AKTIVA	Aktiva celkem	-	41 016,20	40 203,34	40 395,02	38 571,89	37 540,52	38 582,37	39 829,76	40 514,89	42 454,09	43 714,22
A.	Stálá aktiva	-	40 780,50	39 688,70	39 444,66	32 967,59	32 101,36	34 072,30	36 595,84	36 897,17	39 966,99	40 314,54
A.I.	Dlouhodobý nehmotný majetek	-	228,63	228,63	228,63	228,63	228,63	228,63	228,63	228,63	228,63	228,63
A.I.5.	Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	018	19,43	19,43	19,43	19,43	19,43	19,43	19,43	19,43	19,43	19,43
A.I.6.	Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	019	209,20	209,20	209,20	209,20	209,20	209,20	209,20	209,20	209,20	209,20
A.II.	Dlouhodobý hmotný majetek	-	35 505,87	34 414,06	32 622,70	26 145,63	25 279,40	27 250,34	29 773,88	30 095,21	33 191,03	33 538,58
A.II.1.	Pozemky	031	12 770,73	11 570,63	10 395,83	3 628,63	2 509,27	2 509,27	2 509,27	2 509,27	4 859,27	4 898,77
A.II.3.	Stavby	021	21 327,13	21 327,13	19 718,68	19 718,68	19 718,68	19 718,68	22 769,37	23 527,35	23 527,35	24 223,45
A.II.4.	Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	022	309,82	309,82	1 321,09	1 380,08	1 557,08	1 679,29	1 679,29	1 820,74	2 436,59	2 436,59
A.II.6.	Drobný dlouhodobý hmotný majetek	028	748,19	800,92	837,10	1 048,24	1 057,50	1 226,84	1 492,59	1 599,88	1 729,85	1 764,39
A.II.8.	Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	042	350,00	405,56	350,00	370,00	436,87	2 116,27	1 323,36	637,98	637,98	215,38
A.III.	Dlouhodobý finanční majetek	-	5 046,00	5 046,00	6 593,33	6 593,33	6 593,33	6 593,33	6 593,33	6 573,33	6 547,33	6 547,33
A.III.6.	Ostatní dlouhodobý finanční majetek	069	5 046,00	5 046,00	6 593,33	6 593,33	6 593,33	6 593,33	6 593,33	6 573,33	6 547,33	6 547,33
B.	Oběžná aktiva	-	235,69	514,65	950,36	5 604,30	5 439,16	4 510,06	3 233,92	3 617,72	2 487,10	3 399,68
B.I.	Zásoby	-	1,21	1,21	1,21	1,21	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
B.I.2.	Materiál na skladě	112	1,21	1,21	1,21	1,21	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
B.II.	Krátkodobé pohledávky	-	71,00	81,24	69,83	1 241,19	100,64	79,41	88,74	98,70	134,51	107,12
B.II.1.	Odběratelé	311	1,80	0,50	0,50	1 162,40	20,00	0,45	0,45	0,15	1,06	1,05
B.II.2.	Směnky k inkasu	312	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
B.II.4.	Krátkodobé poskytnuté zálohy	314	51,90	56,79	51,32	53,56	55,80	58,32	61,44	66,54	67,01	67,26
B.II.5.	Jiné pohledávky z hlavní činnosti	315	12,16	15,35	18,01	25,23	24,84	20,64	26,85	32,01	39,05	27,08
B.II.25.	Náklady příštích období	381	5,14	8,60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
B.II.29.	Náklady příštích období	381	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	25,81	11,73
B.III.	Krátkodobý finanční majetek	-	163,49	432,19	879,33	4 361,90	5 338,52	4 430,65	3 145,18	3 519,02	2 352,59	3 292,56
B.III.11.	Základní běžný účet územních samosprávných celků	231	163,49	432,19	879,33	4 361,90	5 330,66	4 427,63	3 132,85	3 518,78	2 350,64	3 274,71
B.III.17.	Pokladna	261	0,00	0,00	0,00	0,00	7,87	3,03	12,33	0,24	1,95	17,85

Zdroj: Vlastní zpracování

Příloha 4 – ROZVAHA – pasiva obce Třebosice v letech 2012-2021

Rozvaha												
Obec: Obec Třebosice (IČO 00580643)												
Kraj: Pardubický (NUTS CZ053)												
Řád částek: tis, Kč												
Číslo položky	Název položky	Syn. účet	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
PASIVA	Pasiva celkem	-	37 889,46	36 590,24	36 379,40	33 837,27	32 273,10	32 611,05	33 036,31	33 027,24	34 214,45	34 837,13
C.	Vlastní kapitál	-	30 614,16	31 906,01	32 136,96	32 278,34	31 541,60	32 114,65	32 749,42	32 721,79	33 935,92	34 577,01
C.I.	Jmění účetní jednotky a upravující položky	-	21 323,27	20 111,11	19 622,82	12 846,13	11 739,61	11 652,45	11 565,30	11 478,15	11 812,29	11 755,64
C.I.1.	Jmění účetní jednotky	401	13 581,18	13 577,20	13 577,20	13 577,20	13 651,60	13 651,60	13 651,60	13 651,60	13 651,60	13 691,10
C.I.3.	Transfery na pořízení dlouhodobého majetku	403	398,84	378,17	1 052,36	971,87	970,82	883,67	796,52	709,36	1 043,50	947,35
C.I.5.	Oceňovací rozdíly při prvotním použití metody	406	-2 882,81	-2 882,81	-2 882,81	-2 882,81	-2 882,81	-2 882,81	-2 882,81	-2 882,81	-2 882,81	-2 882,81
C.I.6.	Jiné oceňovací rozdíly	407	10 226,06	9 038,55	7 876,08	1 179,87	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
C.III.	Výsledek hospodaření	-	9 290,89	11 794,90	12 514,13	19 432,21	19 801,99	20 462,20	21 184,12	21 243,64	22 123,63	22 821,37
C.III.1.	Výsledek hospodaření běžného účetního období	493	4 430,67	2 504,01	719,23	6 918,08	369,78	660,21	721,92	59,52	879,98	697,74
C.III.3.	Výsledek hospodaření minulých účetních období	432	4 860,22	9 290,89	11 794,90	12 514,13	19 432,21	19 801,99	20 462,20	21 184,12	21 243,64	22 123,63
D.	Cizí zdroje	-	7 275,30	4 684,22	4 242,45	1 558,93	731,50	496,41	286,89	305,45	278,53	260,12
D.II.	Dlouhodobé závazky	-	5 578,35	4 132,55	3 667,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
D.II.1.	Dlouhodobé úvěry	451	5 578,35	4 132,55	3 667,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
D.III.	Krátkodobé závazky	-	1 696,95	551,67	575,01	1 558,93	731,50	496,41	286,89	305,45	278,53	260,12
D.III.5.	Dodavatelé	321	384,40	225,55	222,13	238,58	224,37	262,32	48,03	101,16	120,93	89,81
D.III.13.	Zaměstnanci	331	15,04	18,37	24,49	22,15	33,57	30,18	51,97	55,82	46,36	56,03
D.III.12.	Sociální zabezpečení	336	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,66	0,00	0,00	0,00
	Zdravotní pojištění	337	0,00	0,00	3,39	3,39	3,39	4,20	7,27	5,18	5,32	5,32
D.III.15.	Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění	336	1,96	1,96	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
D.III.17.	Jiné přímé daně	342	2,38	3,61	4,85	4,44	6,46	4,65	7,57	7,42	6,46	6,03
D.III.30.	Krátkodobé přijaté zálohy na transfery	374	8,24	14,23	11,20	0,00	11,06	5,18	13,81	15,65	15,82	11,33
D.III.31.	Výdaje příštích období	383	67,26	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
D.III.32.	Výnosy příštích období	384	1 165,78	231,17	257,63	1 236,81	396,85	131,01	91,14	53,58	16,53	23,85
D.III.33.	Dohadné účty pasivní	389	51,90	56,79	51,32	53,56	55,80	58,87	61,44	66,54	67,01	67,26
D.III.34.	Ostatní krátkodobé závazky	378	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,10	0,10	0,49

Zdroj: Vlastní zpracování